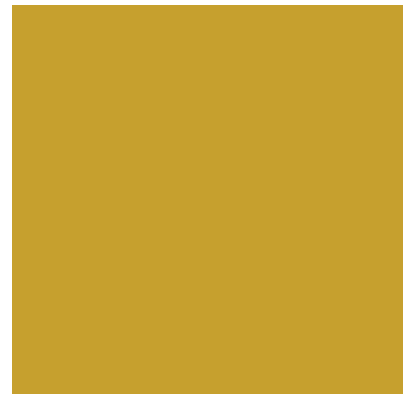

BAGGRUNDSNOTAT

med faktuel viden
til Odense Kommunes
Udsattepolitik

Marts 2009

Odense, marts 2009

Baggrundsnotat med faktuel viden til Odense Kommunes Udsattepolitik

Ifølge kommissoriet for udsattepolitikken udarbejdes der en oversigt over Odense Kommunes tilbud til socialt udsatte i alle forvaltninger samt opgørelser over antal, tilbud, indsatser, politikker og strategier, som et grundlag for at udvikle politikken. Opgørelsen følger nedenfor.

Indholdsfortegnelse

1. Hvem er de socialt udsatte og hvorfor bliver man udsat	4
2. Fire beretninger om områdets kompleksitet	4
3. En firedimensionel definition af socialt udsatte og udsathed	6
4. Baggrund og sammenhæng for udsattepolitikken	9
5. Hvor mange socialt udsatte er der i Odense samt tilbud	11
Hjemløse	12
Stofmisbrugere	17
Udsatte alkoholmisbrugere	20
Prostituerede	23
Udsatte etniske minoriteter, traumatiserede	24
Andre tilbud til alle målgrupper	25
Udsatte sindslidende mv.	30
Udsatte børn og unge	32
7. Strategier, politikker og andre inkluderende tiltag i Odense Kommune	35
8. Litteratur	37

1. Hvem er de socialt udsatte og hvorfor bliver man udsat

Det er vanskeligt at præcisere en enkelt årsag til, at et menneske er i risiko for at blive socialt udsat. Der vil ofte være tale om et komplekst samspil mellem flere forskellige årsager, der har betydning for, hvorvidt og i hvilket omfang et menneske er udsat eller er i risiko for at blive det.

Det er faktorer som kan spille ind allerede fra barndommen, fx som barn af udsatte forældre. En social deroute for et menneske starter med, at en af disse faktorer opstår, hvorefter flere ofte følger.

Hvis et menneskes livssituation har været præget af mange og langvarige udsathedsfaktorer, vil der snarere være tale om, at vedkommende er blevet egentlig socialt udstødt af samfundet. Mennesket er således ikke i stand til at benytte de sociale hjælpesystemer, kan ikke etablere og fastholde konstruktive relationer til et netværk, hverken private eller professionelle, lever derfor uden for eller på kanten af samfundet, i ensomhed og uden den støtte, de har behov for.¹

I hvor høj grad et menneske er socialt udsat eller ikke længere er inkluderet i samfundet er svært at definere, men følgende livsberetninger, giver et billede af et lille udsnit af målgruppen. Beretningerne er anonyme, men virkelige hændelser.

¹ VFC Socialt Udsatte, "Metodehæfte om arbejdet med de nte målgrupper for støtte- og kontaktpersonordningen", august 2006, s. 12.

2. Fire beretninger om områdets kompleksitet

Anna er en 31-årig kvinde, uden fast bopæl og fast indtægt, men som lever af prostitution. Hun er registreret som HIVsmittet, men er så vidt vides ikke sat i medicinsk behandling.

Anna er født i et ægteskab og har to søskende. Hjemmet var præget af en alkoholiseret og voldelig far og en resourcesvag og magtesløs mor. Forældrene blev skilt, da hun var 14 år. I den forbindelse bliver hun overladt til sig selv og stopper med at gå i skole. Hun tilslutter sig i stedet en gruppe af svært belastede jævnaldrende, som laver kriminalitet. På dette tidspunkt bliver hun vurderet som sent udviklet med et ringe ordforråd. Hun bliver forsøgt anbragt på flere døgninstitutioner, men stikker af efter kort tid. Ingen af forældrene ønsker at have hende boende. Hun har ingen erhvervs erfaring og har aldrig haft arbejdsmarkedstilknytning.

Anna har haft et stofmisbrug, siden hun var 14 år gammel. Først i form af hash siden også heroin og andre hårde stoffer. Flere gange har hun afsonet straffe for at besidde euforiserende stoffer og for små tyverier. Ind imellem har hun været i døgnbehandling for sit stofmisbrug uden varigt resultat. Resten af tiden har hun levet i misbrug og prostitution.

Benjamin er en 27-årig mand, der beskrives som velbegavet og med tydelige ressourcer. Han er meget musikalsk og har ambitioner om at gennemføre en uddannelse til musikpædagog. Hans opvækst er præget af en alkoholiseret og voldelig far, og en distraet mor, der ikke er i stand til at tage sig af sine børn. Han er udsat for vold allerede fra spædalderen. Faren forlader hjemmet, da Benjamin er fire år gammel og er senere død af sit alkoholmisbrug.

Benjamin bliver anbragt i familiepleje som 10-årig og er derefter anbragt på en døgninstitution, indtil han i 9. klasse kommer på efterskole. Han har en halvbroder, der er tvangsfjernet og som har et begyndende stofmisbrug. Han afslutter sin skolegang med 10.klasse og flytter herefter på eget værelse. Han er siden i forskellige ufaglærte jobs med kortere ledighedsperioder ind imellem.

Han har et mangeårigt forbrug af især hash og i perioder også hårde stoffer, men har aldrig tidligere været i egentlig behandling. Han har haft held med at afgifte sig selv og holde sig stof-fri i perioder. Han har et fysisk godt helbred, men har store psykiske vanskeligheder og ønsker hjælp til at få bearbejdet de traumer, som han oplever, har haft en negativ indvirkning på hans livsførelse.

Aktuelt planlægges et behandlingsforløb, der skal hjælpe Benjamin med hans misbrugsproblemer og psykiske vanskeligheder for et efterfølgende revalideringsforløb.

Carsten er en 45 årig mand, som for blot en del år siden var gift, havde egen håndværksevirk-somhed, hus og to børn. Ægteskabet går dårligt, han arbejder for meget og drikker en smule og det ender i en skilsmisse. Han står tilbage som hver anden weekend far med et hus.

For at dulme smerten oven på skilsmissen drikker han mere og mere. Han dør med en tilta-gende depression. Alkoholmisbruget tager til og arbejdet i virksomheden bliver forsømt. Et år senere må huset sælges på tvangsauktion og virksomheden går konkurs.

Herefter følger et liv på gaden som hjemløs i ni måneder med et massivt alkoholforbrug. En gademedarbejder får kontakt med ham og han får ophold på en institution for hjemløse.

Carsten opholder sig fem måneder på institutionen, får den relevante støtte og omsorg og kom-mer i alkoholbehandling. Han bor i dag i en udslusningsbolig i tilknytning til institutionen og er så småt begyndt at se sig om efter egen bolig. Frygter dog ensomheden bag hjemmets fire vægge.

Ditte er en 25-årig kvinde, som siden sin tidlige ungdom har haft problemer med stofmisbrug, en spiseforstyrrelse og gentagende selvmordsforsøg. Hun kæmper med et meget ringe selvværd og en forstyrret identitetsfølelse. Der har været en sammenhæng mellem hendes misbrug af stoffer, især amfetamin og ecstasy og hendes spiseforstyrrelse, da stofferne nedsætter appetit-ten.

Ditte beskrives af behandlere som sårbar og temperamentsfuld, men med en indtagende frem-toning. Hun er, på trods af sine særlige problemstillinger og behov, i stand til at gennemføre et uddannelsesforløb på teknisk skole.

Hun er opvokset under forholdsvis stabile familieforhold, og forældrene har initieret, at hun som 18-årig for første gang sættes i et døgnbehandlingstilbud. Forældrene støtter hende i behandlingsforløbene, og de har samtidigt været konsekvente i kravene til hende om, at hun skal være stoffri i de perioder, hvor hun har boet hos dem.

Behandlingsforløbet har bestået af døgnbehandlingstilbud, tilbud om støttekontaktperson, ambulans psykologbehandling og ophold på halvvejshuse. Forløbene er kendetegnet af periode-vise tilbagefald, hvor hun blandt andet bliver registreret for berigelseskriminalitet.

Et gennembrud i behandlingen ses, da Ditte oplever, at en veninde dør af en overdosis. Hun er på dette tidspunkt 21 år gammel.

Aktuelt er Ditte stoffri og lever i et fast parforhold. Hun har fået et barn og har et job. Hun har selv bedt om ikke længere at være tilknyttet støttekontaktpersonordningen, da hendes tilværelse er velfungerende.

3. En firedimensionel definition af socialt udsatte og udsathed

Selvom udsatteområdet er komplekst er det nødvendigt at forsøge at definere, hvornår et menneske er socialt udsat. Dette for at kunne beskrive målgruppen for udsattepolitikken.

En gennemgang af beskrivelser og definitioner af socialt udsatte og udsathed viser, at der er flere forskellige måder at opfatte disse begreber på. Det er på den måde ikke et veldefineret begreb, men et **komplekst, dynamisk og relativt begreb**.

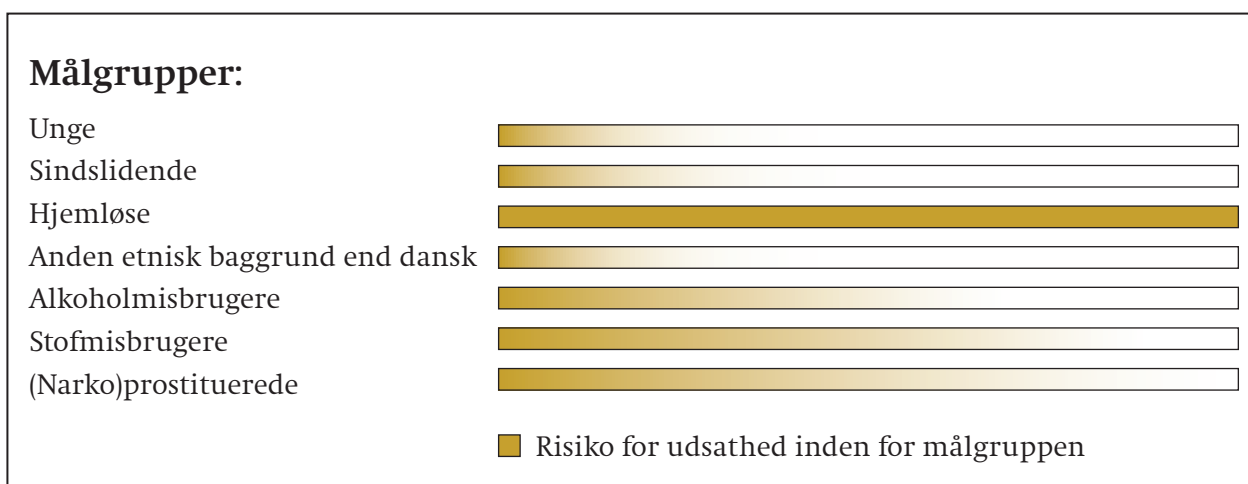
I denne tilgang er valgt en definition som indbefatter **målgrupper, forhold af betydning for udsathed, varighed og omverdenens inkluderende politikker, indsatser og tilbud**.

A. Målgrupper

De målgrupper som er medtaget her er:

- hjemløse
- stofmisbrugere
- udsatte alkoholmisbrugere
- prostituerede
- udsatte etniske minoriteter, traumatiserede, som følge af krig
- udsatte sindslidende, psykisk syge mv.
- udsatte børn og unge (truede børn og unge)

Det er vigtigt at gøre opmærksom på, at kun en lille del af alle sindslidende, psykisk syge og børn og unge samt alkoholmisbrugere er socialt udsatte. Jf. tabel 1. Blandt stofmisbrugere, prostituerede og hjemløse udgør gruppen af socialt udsatte en større del. Hertil kommer at mange

hjemløse typisk har en livssituation som yderligere er karakteriseret ved misbrug, psykisk sygdom mv.

Det betyder at de opgørelser der følger i rapporten ikke kan ses isoleret opgjort i målgrupper. Nogle personer vil tælle to eller flere gange i opgørelserne, fx hvis de benytter flere tilbud eller har flere problemer på en gang.

Det som kendetegner gruppen af socialt udsatte er endvidere ressourcervagthed. De kan således ikke selv altid opsøge tilbud og ej heller deltage på de givne vilkår. Det kan være svært at overskue eget liv. Selv en handling som at gå til lægen eller tandlægen kan være svær at overskue.

Graden af udsathed afhænger af:

- om man har et privat eller professionelt netværk
- i hvor høj grad man har kontakt til det professionelle system
- om man formår og har mulighed for at bruge eksisterende tilbud

Det indikerer at det ikke er nok at have en vifte af gode tilbud til målgruppen, hvis målgruppen ikke kan benytte sig af dem. Det er fx forholdsvis let at få en bolig hurtigt i Odense, hvis man er socialt udsat. Men det hjælper ikke, at der principielt er boliger nok, hvis man ikke kan overskue at melde sig i en boligforening, ikke kan møde op på boligkontoret eller at kontanthjælpen ikke rækker til boligen på grund af misbrug. Hertil kommer at fx en del af de personer, der betegnes som hjemløse, rent faktisk har en bolig. Men de kan ikke klare ensomheden inden for lejlighedens fire vægge, fx på grund af psykisk sygdom. **Det siger noget om kompleksiteten og at de tilbud som gives skal målrettes individuelt.**

B. Forhold af betydning for udsathed

Der er en række forhold, som har betydning for om en person er socialt udsat. Disse faktorer er erfaringsmæssigt forhold eller faktorer som:

- manglende arbejdsmarkedstilknytning og uddannelse
- kriser, traumer, omsorgssvigt
- manglende sociale kompetencer
- personlige og familiære problemer
- kriminalitet
- isolation, ensomhed, manglende netværk
- økonomisk fattigdom
- hjemløshed/funktionel hjemløshed
- misbrug

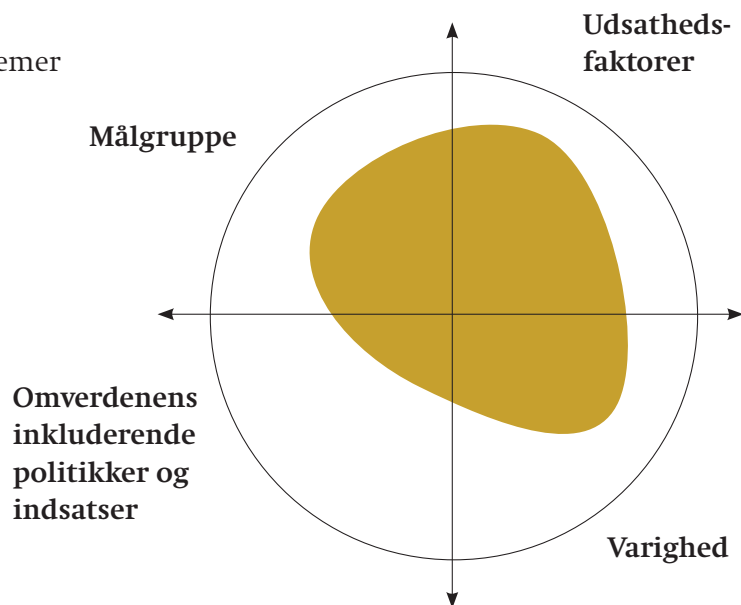
Som eksempel på et forhold, økonomisk fattigdom, blandt mange, kan nævnes den fattigdomsundersøgelse, som Odense Kommune udarbejdede i 2007 i samarbejde med Center for Anvendt Sundhedstjenesteforskning ved Syddansk Universitet.

www.odense.dk/Topmenu/PolitikKommunen/Odense%20i%20tal/Publikationer/Vores%20Odense%202007/Fattiges%20forhold%20i%20Odense%20Kommune.aspx

Forhold af betydning for udsathed:

- Manglende arbejdsmarkedstilknytning og uddannelse
- Kriser, traumer, omsorgssvigt
- Personlige og familiære problemer
- Kriminalitet
- Isolation, ensomhed, manglende netværk
- Økonomisk fattigdom
- Hjemløshed
- Misbrug

Den gule figur illustrerer, hvorledes en persons grad af udsathed varierer afhængigt af målgruppe, udsathedsfaktorer, varighed samt omverdenens inkluderende politikker og indsatser.

C. Varighed

Jo flere af ovenstående forhold der er til stede i en persons liv og jo længere tid de har varet, jo mere udsat er pågældende. **Social udsathed rummer også en tidsmæssig dimension, som det i et forebyggelsesperspektiv er vigtigt at være opmærksom på.** Hertil kommer selvfølgelig forskelle i alder, køn og civilstand.

D. Omverdenens inkluderende politikker og indsatser

For de mest udsatte, hvis livssituation er præget af mange og langvarige udsathedsf forhold er der snarere tale om udstødthed. De er udstødte af familien og det nære netværk og af det almindelige samfundsliv.

Afgørende for graden af udsathed eller udstødthed er altså, i hvilken udstrækning der både centralt og lokalt rammesættes, planlægges og etableres støtte, behandling og tilbud ud fra en inkluderende tankegang og målsætning. Dette gælder ikke kun vedrørende de sociale, beskæftigelsesmæssige og sundhedsmæssige politikområder, men også vedrørende den fysiske planlægning fx Miljø- og boligpolitikken.

4. Baggrund og sammenhæng for udsattepolitikken

Regeringens tiltag på området

Det er regeringens mål at starte en proces, der kan løfte samfundets mest udsatte grupper fra kanten af samfundet til kernen i socialpolitikken. Det drejer sig om de socialt udsatte blandt hjemløse, stof- og alkoholmisbrugerne, de sindslidende og de prostituerede, som hører til de mennesker, der har størst behov for omsorg.

www.social.dk/ministeriets_omraader/udsatte_grupper/politik/de_udsatte_grupper.html

Regeringen har fremlagt Det Fælles Ansvar I og II i henholdsvis 2002 og 2006. Det Fælles Ansvar I og II er handlingsprogrammer for de svageste borgere i samfundet.

www.social.dk/ministeriets_omraader/udsatte_grupper/politik/det_faelles_ansvar_II.html

Udover konkrete bud på målsætninger for de fem ovennævnte målgrupper har regeringen også en række konkrete bud på en generel forbedring af indsatsen. Dette indbefatter blandt andet frit valg, også for udsatte grupper, brugerinddragelse, rum og plads til de udsatte, møde de udsatte på deres præmisser, udbygge socialarbejdernes kompetencer, inddrage de frivillige, retssikkerhed også for de udsatte grupper, stoppe svingdøren, brug for forebyggelse og behandling.

www.social.dk/ministeriets_omraader/udsatte_grupper/politik/de_udsatte_grupper.html

Odense Kommunes mål på området

I forbindelse med budgetforhandlingerne for budget 2008 blev det vedtaget, at der skulle udarbejdes en strategi for socialt udsatte i Odense. Socialudvalget besluttede på mødet den 18.11.08 at igangsætte arbejdet med strategien. Strategien er efter byrådets møde den 17. 12. 08 omdøbt til en udsattepolitik.

Udsattepolitikken skal understøtte Byrådets ”**Vision Odense**”. Med visionen skal der arbejdes for, at skabe rammer for et bedre liv i Odense og for at øge børns og voksnes mulighed for udfoldelse i livet, blandt andet ved at udvise udstrakt socialt ansvar. Visionen skal medvirke til, at livskvaliteten og velstanden øges væsentligt, ved at udvikle den bæredygtige og sunde by.

Udsattepolitikken er udviklet og skal fremover samarbejde med en række centrale politikker og strategier i Odense Kommune, herunder især Miljøpolitikken, Sundhedspolitikken, Børn- og Ungepolitikken, Ungestrategien, Handicappolitikken og Frivillighedsstrategien.

Byrådet har med den netop godkendte **Miljøpolitik** vedtaget at arbejde for, at Odense bliver Danmarks mest bæredygtige storby og dermed tilkendegivet, at vil sikre en udvikling både miljømæssigt, økonomisk og socialt. Bæredygtigheden skal således indtænkes på alle områderne og i alle relevante politikker og strategier.

www.odense.dk/Topmenu/ByMilj%C3%B8/Milj%C3%B8/~ /media/BKF/BKF%20fra%20roden/Miljoepolitik/Miljoepolitik_bog_web%20pdf.ashx

Herudover har Byrådet ved sin tilslutning til **Aalborg Commitment** forpligtiget sig til en række indsatser, ikke kun på miljøområdet, men også i forhold til sundhed, økonomi og sociale forhold, herunder politisk at arbejde for social lighed og retfærdighed.

Gennem **Sundhedspolitikens** vision, målsætninger og handleplaner peger Byrådet på det forhold, at der er en række målgrupper, hvor der skal gøres en særlig indsats, og herunder konstateres det, at misbrugere, socialt udstødte og andre socialt udsatte generelt har et dårligere helbred og et større behov for sundhedsydelse end gennemsnitsdanskeren. Dette understøttes af den nyligt udgivne SOSY-udsatrapport fra Det Nationale Råd for Socialt Udsatte.

www.odense.dk/Topmenu/PolitikKommunen/Sundhedsportalen/~ /media/BMF/KOMMUNIKATION/sundhed/Sundhedspolitik%20pdf.ashx
www.sst.dk/Nyhedsbrev/Rygestop/STOPNYT_36/Susy.aspx?lang=da

Udsattepolitikken omfatter **alle socialt udsatte borgere** i Odense Kommune.

Social udsathed er et meget komplekst, men også relativt begreb, der indgår i et dynamisk samspil med omverdenen, og de muligheder og begrænsninger denne sætter for dem.

Årsagerne til social udsathed er komplekse og rækker ind i mange arbejdsområder og går på tværs af disse. Børn af udsatte forældre, fx på grund af misbrug, misbrug i sammenhæng med handicap, fravær af sundhed, fattigdom mv. er eksempler på behovet for **forebyggelse samt målrettede og stærkere samarbejdsrelationer**.

Hertil kommer at disse borgere ofte har flere og komplekse problemstillinger at slås med og det betyder, at det er nødvendigt at sikre en **høj kvalitet i ydelserne** og sammenhæng mellem myndigheder.

Herudover bør udsatte også indtænkes i en større sammenhæng, som fx i en inkluderende planlægning af byens fysiske rum. Hvordan indrettes byens rum med både respekt for **rummelighed** i forhold til udsatte, men også med respekt og forståelse for hvor meget et byområde eller et kvarter fx kan bære.

En vigtig dimension er også, at inddrage de personer, er det drejer sig om og skabe social inklusion med respekt for borgernes egne livsvalg. Dette gøres gennem det **aktive medborgerskab** og ved at spørge dem det drejer sig om, pårørende og fagpersonale.

Udsattepolitikken er en dynamisk politik, som løbende følges op, evalueres og revideres hvert år. Der er i processen med at tilrettelægge politikken samt de temaer som den fokuserer på, inddraget en bred vifte af udsatte, brugere, pårørende, fagpersoner fra fagforvaltninger, politiet, boligforeningerne, cityforeningen, tilbud- og væresteder mv., organisationer på området, politikere. Rådet for Socialt Udsatte i Odense og Servicestyrelsen indgår som referencegrupper.

5. Hvor mange socialt udsatte er der i Odense

Der findes ikke en alment anerkendt definition af udsathed. Alene derfor er det ikke muligt, at finde præcise opgørelser over antallet af udsatte. En af indsatserne i politikken er derfor at arbejde videre med en definition som et mere kvalificeret grundlag for talmateriale mv.

Der er i det følgende alligevel forsøgt en tilnærmelse til et skøn på målgrupper, dels ved at se på hvad landstal siger og sammenligne det med og skalere til Odenseforhold. Der er i det følgende sammenlignet med blandt andet Velfærdsministeriet, som opgør tal for udsatte børn og unge samt voksne.

www.social.dk/talogsatser/Statistik2007.html

Det er vigtigt at gøre opmærksom på, at nogle personer vil tælle to eller flere gange i opgørelserne, fx hvis de har flere problemer på en gang eller benytter sig af flere tilbud. Hertil kommer at der på en række områder kan være mørketal. Det vil sige at der er tal som er svære at få kendskab til. Det kan fx være personer, som er så isolerede og udstødte, at de stort set ikke har kontakt med omverdenen eller personer som er hjemløse i den forstand at de sover på sofaer hos bekendte.

De målgrupper som ridses op er: Hjemløse, prostituerede, stofmisbrugere, udsatte alkoholmisbrugere, udsatte sindslidende mv., udsatte etniske minoriteter og traumatiserede samt udsatte/truede børn og unge.

Tabel 3 - hovedtal

Hovedtal for området for henholdsvis Odense Kommune samt på landsplan		
	Antal landsplan	Antal Odense
Hjemløse	5253	189
(Narko)Prostituerede	5567	192
Stofmisbrugere	27.000	min. 1080
Alkoholmisbrugere	140.000 (alle)	5600(600-1000)*
Sindslidende, nedsat psykisk funktionsevne mv.	Ej opgjort	510 **
Traumatiserede, ikke dansk baggrund	Ej Opgjort	Ej opgjort
Børn og unge	Se afsnit Børn og Unge	Se afsnit Børn og Unge

* Sundhedsstyrelsen estimerer gruppen af udsatte alkoholmisbrugere på landsplan svarer til cirka 15.000 personer. Skaleret til Odense svarer det til minimum 600 personer. Heri er ikke indregnet en eventuel storbyeffekt.

** Antal registrerede brugere af kommunens tilbud til målgruppen.

Hertil kommer personer som befinder sig i en livssituation, hvor der er behov for støtte og tilbud og hvor det ikke direkte kan relateres til ovenstående definitioner. Det kan fx være økonomisk fattige, personer helt uden tilknytning til arbejdsmarkedet, mennesker som mangler personlige og sociale kompetencer mv. Det er per 1.1.09 i Socialcentret 360 personer som ikke falder indenfor målgrupperne i tabellen men som modtager hjælp i forhold til lovgivning på området.

Hertil kommer en del af de personer som modtager start- og kontanthjælp samt pension, hvoraf en ikke opgjort del kan betagnes som socialt udsatte.

**Tabel 4 Kontant- og starthjælp, antal personer.
Ledighed og aktivering (bruttoledighed).
Odense Kommune 2008**

		2008	
		Antal personer	
Odense	Matchkategorier i alt*		
	Arbejdsmarkedsparete	Arbejdsmarkedsparete: Match-gruppe 1-3, straksmatch og øvrige arbejdsmarkedsparete	3345
	Ikke-arbejdsmarkedsparete		5038
	Match 4		3412
	Match 5		1679
	Øvrige ikke-arbejdsmarkedsparete		133
	18-24 årige på kontant- og starthjælp**		1758

*Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen: www.jobindsats.dk

**Kilde: Danmarks Statistik: www.statistikbanken.dk Tallet er opgjort for 2007.

Antal personer i bruttoledighed opgøres som antallet af unikke personer (cpr-numre), der indenfor de(t) valgte område(r) og de(n) valgte periode(r) modtager kontant- hhv. starthjælp (forsørgelse) og/eller deltager i aktivering.

I de følgende afsnit uddybes og forklares tallene med de mange nuancer og sammenfald der er på området samt tilbud beskrives. Herudover købes en række private tilbud til enkeltpersoner via Tilbudsportalen. Disse er ikke medtaget i oversigten.

Hjemløse

Definition af hjemløsebegrebet

Neden for er angivet en definition på hjemløse, som er taget fra den nationale hjemløsetælling i Danmark 2007, foretaget af SFI.

1. Personen mangler tag over hovedet den kommende nat. Herunder regnes personer, som sover på gaden, i en trappeopgang, i et skur e.l., som giver en form for ly.
2. Personen opholder sig på et akut/midlertidigt botilbud som fx herberger, forsorgshjem, nat-varmestuer.
3. Personen opholder sig på hotel, vandrerhjem, campingplads e.l. pga. hjemløshed.
4. Personen bor midlertidigt og uden kontrakt hos venner/bekendte eller familie.
5. Personen bor i midlertidig udslusningsbolig, støttebolig e.l. uden permanent kontrakt.
6. Personen er under kriminalforsorgen, skal løslades inden for tre måneder, og der er ikke iværksat en boligløsning forud for løsladelsen.
7. Personen er indlagt på en psykiatrisk afdeling eller opholder sig på en behandlingsinstitution

og planlægges udskrevet inden for tre måneder, og der er ikke iværksat en boligløsning forud for udskrivningen.

Kort beskrivelse af målgruppen og antal

Som det fremgår af definitionen af hjemløshed, er der forskellige måder hvorpå man kan karakteriseres som hjemløs. I de flestes bevidsthed, vil ordet hjemløs formentlig give associationer om, at den hjemløse vitterligt sover på gaden, under en busk, under et halvtag, osv. Men som definitionen også lægger op til, er de fleste hjemløse ikke hjemløse i den forstand, at de ikke har et sted at overnatte inden døre.

Der skelnes ofte mellem det at være hjemløse set i snæver boligmæssig sammenhæng. Det er fx en person, som ikke råder over sin egen bolig og som bor på en boform eller på gaden. Man kan også være funktionelt hjemløs, hvor man råder over egen bolig, men ikke formår at gøre sin bolig til et hjem eller som af andre årsager ikke kan/vil opholde sig der.

Der kan, som det fremgår nedenfor, forholdsvis hurtigt skaffes en bolig i Odense, også hvis man er socialt udsat. Men problemerne kan fx være, at man ikke kan overskue at skulle melde sig i en boligforening, fysisk at møde op på boligkontoret eller at kontanthjælpen ikke rækker til en bolig på grund af misbrug mv. Hertil kommer, at det kan blive uoverskueligt dyrt, hvis man kontinuerligt har svært ved at fastholde sin bolig og mister den og skal betale indskud til en ny bolig hver gang.

En del af de personer der betegnes som hjemløse, har rent faktisk en bolig, og er altså ikke boligløse, men kan af forskellige grunde, som fx psykisk sygdom, ikke klare at opholde sig inden for lejlighedens fire vægge eller klare ensomheden.

Hjemløse i Odense kan tage ophold på Odense Kommunes midlertidige botilbud efter Servicelovens § 110 (St. Dannesbo, Ågården eller Herberget), Kirkens Korshærs Natvarmestue i Pantheonsgade, Reden i Pjentedamsgade eller overnatte hos familie/venner.

De der overnatter på gaden, er enten dem, der selv ønsker det eller dem, der ikke af den eller den anden grund kan gøre brug af Odense Kommunes tilbud og/eller de tilbud, som Odense Kommune har driftsaftaler med.

I den forbindelse skal det også nævnes, at Odense Kommunes Boligformidlingsordning er med til at sikre, at der hurtigt kan skaffes en bolig til borgere, som er husvilde eller befinder sig i en særlig social situation. Det er også nemt at få en lejebolig i Odense. Det skal også nævnes at der er etableret et forebyggende samarbejde mellem Fogedretten og Odense Kommune, hvis formål er at hindre udsættelser fra egen bolig.

Mange hjemløse har ofte andre problemer end hjemløshed. De fleste hjemløse har et alkohol- og eller stofmisbrug samt en psykisk lidelse er ensomme og mangler netværk. Mange hjemløse har også problemer med ophobet økonomisk gæld.

En del hjemløse bruger Odenses varmestuer og væresteder, såsom Kirkens Korshærs Dagvarmestue og Natvarmestue i Nørregade og Pantheonsgade, Cafe Paraplyen, 'drikkeskuret' i Benediktsgade eller selvbestaltede væresteder, som foran Aktiv Super i Nørregade, Boligpassagen Vestergade/Filosofhaven, under tunnelen i Grønlandsgade, Munke Mose mv. Mange hjemløse cirkulerer rundt mellem byens tilbud til udsatte/hjemløse.

I 2006 blev der foretaget en national kortlægning af hjemløshed i Danmark i uge 6, 2007. Ved kortlægningen blev sociale tilbud og myndigheder på området bedt om at udfyldte et spørgeskema for hver hjemløs person, de havde kontakt med eller kendskab til i uge 6, 2007. (Det skal bemærkes, at kortlægningen er gentaget i uge 6 i 2009 og at resultaterne herfra vil forelægge i august 2009). www.sfi.dk/sw51263.asp

Kortlægningen gav følgende resultat på hhv. landsplan og i Odense Kommune:

Tabel 5 Antal Hjemløse

Situation	Landsplan Antal personer	Odense Antal personer
Overnatter på gaden e.l.	552	25
Herberg, forsorgshjem, natvarmestuer	2.269	96
Hotel, vandrerhjem e.l.	110	2
Overnatter hos familie/venner	1.025	38
Midlertidig udslusningsbolig	355	11
Kriminalforsorg, snarlig løsladelse uden boligløsning	219	8
Hospital/behandlingstilbud, snarlig udskrivning uden boligløsning	223	0
Andet	165	2
Uoplyst	335	7
<u>I alt</u>	<u>5.253</u>	<u>189</u>

Kortlægningen viste blandt andet, at de fleste hjemløse i Odense, overnatter på herberg, forsorgshjem eller natvarmestue. Det vil nærmere betegnet sige på Odense Kommunes boformer efter Servicelovens § 110 - Ågården og St. Dannesbo - og på Kirkens Korshærs Herberg og Kirkens Korshærs Natvarmestue i Pantheonsgade.

Kortlægningen viser tillige, at den næststørste gruppe af hjemløse i Odense, overnatter hos familie/venner. Det formodes, at der på dette område er mørketal.

Tabel 6 – ophold på forsorgshjem

Ophold på forsorgshjemmene 2008		
Ågården		
Køn	14 kvinder	23 %
	46 mænd	77 %
Alder	1 kvinde u. 25 år	1,7 %
	4 mænd under 25 år	6,9 %
	Unge i alt under 25 år	8,6 %
Gennemsnitlig opholdslængde	110 dage	
Herberget		
Køn	28 kvinder	14 %
	523 mænd	86 %
Alder	10 kvinde u. 25 år	1,7 %
	18 mænd under 25 år	3,1 %
	Unge i alt under 25 år	4,8 %
Gennemsnitlig opholdslængde	26 dage	
St. Dannesbo		
Køn	42 kvinder	14 %
	246 mænd	86 %
Alder	1 kvinde u. 25 år	1,3 %
	4 mænd under 25 år	7,8 %
	Unge i alt under 25 år	9,1 %
Gennemsnitlig opholdslængde	63 dage	

Odense Kommune er valgt ud som en af otte kommuner i Danmark som vil få specielt fokus i forbindelse med udmøntningen af regeringens Satspuljer til at komme hjemløsheden til livs. Der er fire indsatsområder i Velfærdsministeriets hjemløsestrategi: Nedbringe antallet af hjemløse, der lever på gaden, finde andre løsninger til unge end en plads på et forsorgshjem, begrænse opholdstiden på forsorgshjem til 3-4 måneder, skaffe løsninger på boligsituationen før udskrivning fra behandlingsinstitution/sygehus eller løsladelse fra fængsel. Hjemløsestrategien indgår som en del af det ene tema i Odense Kommunes udsattepolitik.

Tilbud

Kirkens Korshærs Dagvarmestue i Pantheonsgade (Samarbejdsaftale med Odense Kommune jf. SEL § 104)	
Adresse:	Kirkens Korshærs Dagvarmestue i Pantheonsgade Pantheonsgade 6
Indsats:	Aktivitets- og samværstilbud.
Målgruppe:	Socialt marginaliserede, hjemløse, misbrugere, udsatte, prostituerede, mv.
Visitation:	Nej.
Antal pladser:	Ca. 105 daglige brugere.

Kirkens Korshærs Natvarmestue i Pantheonsgade (Samarbejdsaftale med Odense Kommune jf. SEL § 104).	
Adresse:	Kirkens Korshærs Natvarmestue i Pantheonsgade Pantheonsgade 6
Indsats:	Aktivitets- og samværstilbud.
Målgruppe:	Socialt marginaliserede, hjemløse, misbrugere, udsatte, prostituerede, mv.
Visitation:	Nej.
Antal pladser:	Ca. 43 natlige brugere.

Kirkens Korshærs Varmestue i Nørregade, herunder sundhedsklinik (Samarbejdsaftale med Odense Kommune jf. SEL § 104)	
Adresse:	Kirkens Korshærs Varmestue Nørregade 48 5000 Odense C.
Indsats:	Aktivitets- og samværstilbud samt sundhedsklinik
Målgruppe:	Socialt marginaliserede, hjemløse, misbrugere, udsatte, prostituerede, mv.
Visitation:	Nej.
Antal pladser:	Ca. 80 daglige brugere.

Kirkens Korshærs Herberg (driftsaftale med Odense Kommune jf. SEL § 110)	
Adresse:	Kirkens Korshærs Herberg Benediktsgade 23 5000 Odense C.
Indsats:	Midlertidigt botilbud med støtte.
Målgruppe:	Hjemløse
Visitation:	Tilbudet er landsdækkende. Forstander træffer afgørelse om optagelse.
Antal pladser:	17 (Heraf ca. 10 Odense-borgere).

St. Dannesbo, inkl. omsorgsafdeling (SEL § 110)	
Adresse:	St. Dannesbo, inkl. omsorgsafdeling Bryllevej 20 5250 Odense SV.
Indsats:	Midlertidigt botilbud med støtte, samt tilbud om aktivering.
Målgruppe:	Hjemløse eller personer der ikke kan bo i egen bolig, og som har svære sociale problemer.
Visitation:	Tilbudet er landsdækkende. Forstander træffer afgørelse om optagelse.
Antal pladser:	51 (Heraf ca. 29 Odense-borgere)

St. Dannesbo udslusningsboliger (SEL § 110)	
Adresse:	St. Dannesbo, udslusningsboliger Nyborgvej 6 5000 Odense C.
Indsats:	Udslusningsbolig i forlængelse af ophold på forsorgshjem.
Målgruppe:	Hjemløse eller personer der ikke kan bo i egen bolig, og som har svære sociale problemer.
Visitation:	Tilbudet er landsdækkende. Forstander træffer afgørelse om optagelse.
Antal pladser:	9 (Heraf ca. 7 Odense-borgere)

Alternativt Plejehjem på St. Dannesbo (SEL § 108)	
Adresse:	Alternative Plejehjem på St. Dannesbo Bryllevej 20 5250 Odense SV.
Indsats:	Alternativ plejehjemsplads, hvor misbrug er tilladt. Velfærdsministeriet har givet anlægsbevilling til etablering af yderligere 4 pladser.
Målgruppe:	Mennesker med særlige sociale problemer, som ikke kan opholde sig i egen bolig, samt profitere af almindelig plejehjem eller andre bo - støtteforanstaltninger. Personen har et varigt pleje- og omsorgsbehov.
Visitation:	Ja.
Antal pladser:	8. Pladserne er principielt landsdækkende.

Ågården (SEL § 110)	
Adresse:	Ågården Svendsgade 19-21 5000 Odense C.
Indsats:	Midlertidigt botilbud med støtte.
Målgruppe:	Hjemløse eller personer der ikke kan bo i egen bolig, og som har svære sociale problemer.
Visitation:	Tilbudet er landsdækkende. Forstander træffer afgørelse om optagelse.
Antal pladser:	22

Krisecenter Odense (SEL § 109)	
Adresse:	Krisecenter Odense Rødegårdsvej 91 5000 Odense C.
Indsats:	Sikret botilbud for voldsramte kvinder og deres børn. Hertil kommer udredning af sag samt hjælp til udslusning. Børnehave og skoletilbud for børn, der har ophold på Krisecenter Odense.
Målgruppe:	Kvinder, der er udsat for vold eller trusler om vold - fysisk eller psykisk. Hertil kommer kvindernes børn.
Visitation:	Tilbudet er landsdækkende. Forstander træffer afgørelse om optagelse.
Antal pladser:	15 kvinder og deres børn.

Kommunale boliger	
Indsats:	Odense Kommune ejer og administrerer 310 boliger til boligsociale formål og hvortil der er 100 % kommunal anvisning. Boligerne administreres og udlejes efter den private lejelov.
Antal pladser:	310 boliger

Almene boliger boliger	
Indsats:	25% anvisningsret til almene boliger. Kan indgå aftaler om fx boformer og opgangsfællesskaber.
Antal pladser:	310 boliger

Særboliger	
Indsats:	Boliger som er særligt målrettet til gruppen af socialt udsatte borgere, men hvor det er borgerens egen bolig med en ordinær lejekontrakt med individuel bevilliget kommunal støtte og hjælp.
Antal pladser:	Skurvognsbyen, se ovenfor 3 opgangsfællesskaber med i alt 21 boliger.

Stofmisbrugere

Definition

Personer der har et vedvarende forbrug af narkotika, som medfører fysiske, psykiske og/eller sociale skader, herunder også stabiliserede stofafhængige (fx personer i metadonbehandling).

Definitionen omfatter såvel hashmisbrugere, som misbrugere af centralstimulerende stoffer (kokain m.fl.), opioider (blandt andet heroin) etc.

Definitionen udelader den betydelige gruppe især unge, der har et eksperimenterende og korterevarende stofforbrug.

Kort beskrivelse af målgruppen og tal

Stofmisbrugere er en sammensat gruppe. Reelt er det spørgsmålet om man overhovedet kan betragte stofmisbrugere som en gruppe ud fra andre parametre end selve misbruget af illegale stoffer med den ovenfor anførte definition. Der er eksempelvis betydelig forskel på den unge hashmisbruger og heroinmisbrugeren i midten af 40'erne ligesom udfordringerne i behandlingen og behandlingsmetoderne er ganske forskellige. Derfor har gruppen af stofmisbrugere også behov for en række forskellige behandlingstilbud for at kunne tilgodese flest muligt bedst muligt.

Stofmisbrugere i Odense Kommune, der er i behandling, anvender i udpræget grad Odense Kommunes tilbud. En lille gruppe Odenseborgere modtager behandling i andre kommunale behandlingstilbud rundt omkring i landet, blandt andet i forbindelse med ophold på §110 forsorgshjem. Endelig modtager en mindre gruppe borgere behandling i Kriminalforsorgens regi under afsoning (hvoraf blandt andet tilbuddene i arresterne på Fyn, samt forskellige behandlingstilgange i fængslerne på Fyn udføres af RusmiddelCenter Odense).

Stofmisbrugere i Odense anvender desuden en række andre kommunale tilbud i kommunen udover behandlingstilbud. I lighed med stofmisbrugere, der ikke er i misbrugsbehandling, anvendes varrestuer, drikkeskure, væresteder, § 110 botilbud etc. i vid udstrækning. Dette indbefatter tillige selvtablerede "væresteder" som eksempelvis under jernbanebroen på Grønlandsgade samt ved Skulkenborg/Aktiv Super i Nørregade. En del af stofmisbrugerne er målgruppe for SKP-medarbejdes og andre opsøgende medarbejdes indsatser.

Population

Det seneste estimat² over antallet af stofmisbrugere i Danmark ud fra ovenstående definition gælder år 2005. Sundhedsstyrelsen estimerer således antallet af stofmisbrugere på landsplan til 27.000 +/- 1.600 i 2005 med 95% sikkerhedsgrænser.

Af de ca. 27.000 stofmisbrugere i 2005 vurderes ca. 20.000 at være opioidmisbrugere.

Estimatet over antallet af stofmisbrugere på landsplan har i perioden 1996-2005 været svagt stigende år for år. Baseret på dette estimat ville der, hvis stofmisbrugere var ligeligt fordelt i hele landet, i 2005 have været 900-950 stofmisbrugere i Odense Kommune. Imidlertid må det antages, at stofmisbrugere ikke fordeler sig jævnt i landets kommuner. Der kan således iagtages en vis storbyeffekt, mest udtalt i relation til København, der har relativt flere stofmisbrugere end indbyggerantallet tilsiger. Imidlertid kan det antages, at der også i relation til de store provinsbyer som Odense, Århus og Ålborg er tale om en relativt større andel af stofmisbrugere end befolkningsandelen tilsiger.

På baggrund af den sandsynlige storbyeffekt kan antallet af stofmisbrugere i Odense i 2005 således med nogen forsigtighed estimeres til mindst 1080 personer og muligvis endda noget højere.

I behandling

I 2008 er der i ambulante behandlingstilbud til unge og voksne beliggende i Odense Kommune indskrevet i alt 858 Odense-borgere. På baggrund af ovenstående estimat over det samlede antal stofmisbrugere i Odense Kommune kan det med betydelig forsigtighed skønnes, at mindst ca. 50% af stofmisbrugerne i Odense er i behandling i Odense Kommunes ambulante behandlingstilbud. Dette er en relativt høj andel af stofmisbrugere i behandling sammenlignet med behandlingsandel for en række andre kommuner i landet.

² Sundhedsstyrelsens tal 2005.

Tabel 7 Stofmisbrugere i behandling

Stofmisbrugere i ambulante stofmisbrugsbehandling i 2008 i Odense Kommune											
Antal klienter fra Odense Kommune i behandling	858 personer										
Kønsfordeling	Mænd 76,7% , kvinder 23,3 %										
Aldersfordeling	<table> <tr> <td>Til og med 19 år</td> <td>5,5 %</td> </tr> <tr> <td>20-29 år</td> <td>31,2 %</td> </tr> <tr> <td>30-39 år</td> <td>35,0 %</td> </tr> <tr> <td>40-49 år</td> <td>21,8 %</td> </tr> <tr> <td>50-59 år</td> <td>6,5 %</td> </tr> </table>	Til og med 19 år	5,5 %	20-29 år	31,2 %	30-39 år	35,0 %	40-49 år	21,8 %	50-59 år	6,5 %
Til og med 19 år	5,5 %										
20-29 år	31,2 %										
30-39 år	35,0 %										
40-49 år	21,8 %										
50-59 år	6,5 %										
På landsplan var 4661 i behandling i 2007. For disse kan følgende karakteristika fremhæves: • 1/3 ikke været i behandling før • 3/4 nyindskrevne er mænd • Gennemsnitalderen er 32 år • Hovedstof: ○ 44 % opioider ○ 33 % hash ○ 17 % centralstimulerende stoffer • Primær forsørgelseskilde er kontanthjælp • Mere end halvdelen har selvstændig bolig Disse data er overførbare på Odense Kommune											

Tilbud

RusmiddelCenter Odense Ungeafdelingen (SEL § 101 og Sundhedslovens § 142).	
Adresse:	Rusmiddelcenter Odense Ungeafdelingen Dannebrogsgade 1,1 5000 Odense C.
Indsats:	Rådgivning og behandling i forhold til målgruppen. Det ambulante behandlingstilbud spænder fra information, støtte og rådgivningsforløb til terapeutiske forløb af kortere eller længere varighed. Ungeafdelingen yder også rådgivning og konsultativ virksomhed til eksterne samarbejdspartnere, forældre og andre, herunder anden forebyggende virksomhed.
Målgruppe:	Ambulant rådgivning og behandling af unge, 14 til ca. 25-årige, med et eksperimenterende brug, samt unge med et egentligt misbrug af alkohol, hash, amfetamin, ecstasy, opioider, medicin, opløsningsmidler, mv. Endvidere tilbydes ambulante rådgivning og behandling af hashmisbrugere over 25 år.
Visitation:	Ja.
Antal pladser:	130 + overbelægning (Ca. 150 pladser anvendes af Odense-borgere)

Rusmiddelcenter Odense Voksenafdelingen (SEL § 101 og Sundhedslovens § 142).	
Adresse:	Rusmiddelcenter Odense Voksenafdelingen, afd. 1 + 2 Grønlandsgade 13 5000 Odense C.
Indsats:	Ambulant behandling og rådgivning af stofafhængige fra ca. 25 år og opefter, som er misbrugere af heroin, andre stoffer af morfingruppen, centralstimulerende stoffer og/eller andre afhængighedsskabende rusmidler. Brugerne kan selv henvende sig direkte til Rusmiddelcenter Odense Voksenafdelingen, mens man også kan blive henvist. Behandlingen er gratis for brugeren. Ved opnået stoffrihed er det fortsat muligt at forblive i stoffri behandling i Rusmiddelcenter Odense Voksenafdelingen.
Målgruppe:	Ambulant behandling for stofmisbrugere fra 25 år og opefter.
Visitation:	Ja.
Antal pladser:	300 pladser + 100 pladser i metadonudleveringen beliggende i Odense Kommune (Ca. 340 pladser anvendes af Odense-borgere)

Rusmiddelcenter Odense, Hjørnely (SEL § 101).	
Adresse:	Rusmiddelcenter Odense Voksenafdelingen, Hjørnely Grønlandsgade 7, 5000 Odense C.
Indsats:	Hjørnely i Odense er et skadesreducerende dagtilbud, hvor det primære mål er at øge livskvaliteten for brugeren. Der er særlig fokus på at forebygge og reducere skader som følge af stofmisbrug.
Målgruppe:	Harm reduction (skadesreduktion) er et omsorgstilbud for brugere, der ikke magter at være i det almindelige behandlingstilbud, men som har behov for substitutionsbehandling, individuel – og gruppebehandling, kontaktskabende samvær, motivationsskabende samtaler, omsorgspleje, sundheds- og sygepleje m.m.
Visitation:	Ja
Antal pladser:	120 (Ca. 100 pladser anvendes af Odense-borgere)

Alternativ metadonudlevering (SEL § 101).	
Adresse:	Alternativ Metadon Udlevering Enggade, 5000 Odense C.
Indsats:	Medicinsk behandling med metadon udleveret fra udleveringsenhed i Enggade til de brugere, der i kortere eller længere tid ikke magter at indgå i behandling i Rusmiddelcenter Odense Voksenafdelingen.
Målgruppe:	Et tilbud til de mest vanskelige brugere i Rusmiddelcenter Odense Voksenafdelingen. Formålet er at have et tilbud, som sikrer brugeren adgang til medicinsk behandling, selvom brugeren ikke magter at deltage i socialt samvær, samt at aflaste afdelingerne fra denne gruppe borgere i kortere eller længere perioder for at skabe et godt og trygt miljø for de øvrige brugere.
Visitation:	Ja.
Antal pladser:	5-10 brugere dagligt.

Døgnbehandling	
Adresse:	Private døgnbehandlingstilbud i hele landet
Indsats:	Intensivt behandlingstilbud, hvor stofmisbrugeren tilbydes behandling udenfor Odense Kommune i forbindelse med et midlertidigt ophold på botilbud i den periode behandlingen foregår.
Målgruppe:	Et tilbud til borgere der ikke i tilstrækkelig grad kan profitere af det ambulante behandlingstilbud i Rusmiddelcenter Odense Unge afd. eller Voksenafd..
Visitation:	Ja.
Antal pladser:	Ikke fast antal pladser. I 2008 har 52 Odense-borgere været i døgnbehandling.

Odense Kommune indgår i en række eksternt finansierede projekter (puljemidler). Det drejer sig blandt andet om projekter i fængsler: Forbehandling af stofmisbrugere i Svendborg og Assens Arrest, Nyborg statsfængsel, Odense arrest – voksne, Projekt pårørende, Ringe statsfængsel – unge, Ringe statsfængsel – voksne, Statsfængsel Søbygaard, Søbygaard.

Herudover et projekt om gravide stofmisbrugere.

I Odense Kommune eksisterer en kanylebytteordning, hvor stofmisbrugere gratis kan bytte kanyler og i samme forbindelse får udleveret rent vand til brug. Der kan byttes på St. Dannesbo, varmestuerne i Pantheonsgade og Nørregade, Reden samt i Socialcentret, Tolderlundevej. Bytteordningen er med til at højne sundheden blandt stofmisbrugere og der er en antagelse om at det medfører mindre sår, bylder, infektioner og mindre smitte af sygdomme. Herudover undgås at brugte sprøjter efterlades tilfældige steder i byen. Det vurderes at der byttes cirka 150.000 sprøjter på årsbasis.

Udsatte alkoholmisbrugere

Definition

Nedenfor følger definition på henholdsvis storforbrug, skadeligt forbrug og alkoholafhængighed.

Et storforbrug af alkohol defineres af Sundhedsstyrelsen som mere end 14 genstande for kvinder og mere end 21 genstande for mænd pr. uge.

Et skadeligt forbrug defineres ud fra WHO's klassifikationssystem ICD-10 som et forbrug der indebærer

- Fysisk og psykisk skade (herunder skadet dømmekraft og adfærd).
- Skaden er klart påviselig.
- Varighed mindst 1 måned eller gentagne gange indenfor 1 år.
- Afhængighedssyndrom kan udelukkes

Alkoholafhængighed er en klinisk diagnose, der kan stilles ud fra WHO's system for klassifikation af sygdomme (ICD-10, F10.2). Hvis en person således inden for det sidste år har haft tre eller flere af følgende reaktioner, er der tale om afhængighed

- et tvangsmæssigt ønske om at drikke (craving)
- at man ikke kan stoppe med at drikke, når man først er begyndt (kontrolltab)
- fysiske abstinenser
- behov for større mængder alkohol for at opnå samme effekt (toleranceudvikling)
- mindsket interesse for andre aktiviteter eller et stort forbrug af tid på at skaffe alkohol
- fortsat drikkeri på trods af kendskab til de skadelige følger³

Kort beskrivelse af målgruppen og tal

Alkoholmisbrugere er en meget sammensat gruppe både hvad angår misbrugets karakter og ikke mindst i relation til udsathed. Det skal således understreges, at der er mange med enten storforbrug, et skadeligt forbrug eller alkoholafhængighed, som ikke er udsatte i klassisk forstand i form af eksempelvis uafklarede boligforhold eller direkte hjemløshed, psykiske lidelser, misbrug af andre rusmidler etc.

3 Grønæk, M. et al. *Alkoholforbrug i Danmark, Statens Institut for Folkesundhed 2008*

Blandt de socialt udsatte alkoholmisbrugere er der en del, der benytter hjemløseinstitutioner, varmemestuer som Kirkens Korshærs Dagvarmestue og Natvarmestue i Nørregade og Pantheonsgade, Cafe Paraplyen, 'drikkeskuret' i Benediktsgade eller selvbestaltede væresteder en række steder i byen.

En del af de socialt udsatte alkoholmisbrugere har et decideret blandingsmisbrug hvor i indgår rusmidler og/eller medicin.

Population

Det seneste estimat af den danske befolknings alkoholvaner estimerer, at antallet af storforbrugere (forbrug over Sundhedsstyrelsens genstandsgrænser 14/21) er ca. 860.000, antallet af borgere med et skadeligt forbrug er ca. 585.000 og antallet af alkoholafhængige er ca. 140.000 borgere.⁴

Skaleret direkte til Odensetal med en Odense befolkningsandel på 3,4% af den samlede befolkning indebærer dette at, der i Odense Kommune vil være

- 29.000 storforbrugere af alkohol
- 19.890 borgere med et skadeligt forbrug af alkohol
- 4.760 alkoholafhængige borgere

Det skal understreges at der er betydelig usikkerhed på disse tal, men det er de mest kvalificerede estimater over alkoholforbruget i Danmark fordelt på de tre kategorier.

I behandling

I 2008 var der i alt 1084 Odenseborgere i ambulant alkoholbehandling i Alkoholbehandlingen Odense. 57 % af Odenseborgerne i behandling var på enten førtidspension, kontanthjælp eller dagpenge. 23 % var tilknyttet arbejdsmarkedet og havde dermed egentlig lønindkomst eller var selvstændige erhvervsdrivende.

Et betydeligt antal borgere er desuden i behandling for alkoholmisbrug hos deres praktiserende læge. Dette tal kan, på basis af en landsdækkende undersøgelse fra 1998, med nogen usikkerhed estimeres til ca. 200 borgere i behandlingsforløb på årsbasis.⁵

Dertil skal lægges de borgere der enten ved egenbetaling eller ved betaling fra arbejdsgiver eller lignende går i behandling på en række private døgnbehandlingstilbud.

Endelig er der en mindre gruppe blandingsmisbrugere med alkohol- og stofmisbrug som behandles i Rusmiddelcenter Odense (stofmisbrugstilbud), fordi stofmisbruget er af en karakter og intensitet, der forudsætter behandlingsfaglige viden på dette område i behandlingen.

4 Samme som 2.

5 Larsen J. et al., *Antabus Treatment in general practice. A pharmaco-epidemiological study of prescription patterns based on a prescription database*, Ugeskrift for læger nr. 24, 1998: 160:5676-7.

Tabel 8 Patienter i alkoholbehandling i perioden 01.01.08 – 31.12.08.

Odenseborgere i ambulant alkoholbehandling i 2008 i Odense Kommune	
Antal klienter fra Odense Kommune i behandling	1084 personer
Kønsfordeling	Mænd 64 %, kvinder 36 %
Gennemsnitsalder	45 år
Civilstand	Gift: 15 % Samlevende: 14 % Aldrig gift/samlevende: 20 % Fraskilt: 24 % Skilt fra samlever: 15 % Enke/enkemand eller enlig: 3 % Uoplyst: 9 %
Forsørgelsesgrundlag	I arbejde: 23 % Understøttelse/ kontanthjælp: 27 % Dagpenge: 13 % Førtidspension/pension & efterløn: 20 % Selvstændige: 1 % SU: 2 % Uoplyst: 11 % Andet: 3 %
Gennemsnit indlæggelse/behandlingsdage	146 dage

*Kilde: Alkoholbehandlingen, Odense Kommune

Tilbud

Alkoholbehandlingen, herunder Intens (Sundhedsloven § 141)	
Adresse:	Alkoholbehandlingen i Odense, herunder tilbudet Intens Bjergegade 15C 5000 Odense C.
Indsats:	Ambulant alkoholbehandling.
Målgruppe:	Alle, der drikker for meget, kan henvende sig til Alkoholbehandlingen for at få behandling og rådgivning. Pårørende til mennesker, der drikker for meget, kan ligeledes henvende sig og få støtte, råd og vejledning. Desuden drives aktiveringstilbuddet Intens
Visitation:	Ja – Alkoholbehandlingen visiterer
Antal pladser:	Behandlingsgaranti. Pt. er ca. 275 Odenseborgere i aktiv behandling, hvoraf ca. 50 er indskrevet til behandling i Intens.

TUBA - Terapi og rådgivning for Unge Børn af Alkoholmisbrugere 14 - 35 år	
Adresse	TUBA – Odense, Kong Georgs Vej 27, 5000 Odense C
Indsats	Gennem terapi og undervisning hjælpes unge med følelsesmæssige og sociale problemer så selvværd og selvtillid styrkes og alkoholmisbrug forebygges.
Målgruppe	Unge mellem 14 – 35 år, som er vokset op i en familie med alkoholproblemer.
Visitation	Åben for alle unge, der er pårørende til alkoholmisbrugere
Antal pladser	Der opereres ikke med et eksakt antal pladser.

Eksternt finansierede projekter: Alkohol og graviditet, Børn af misbrugsfamilier

Herudover er der tilbud om døgnbehandling, hvor der i 2008 var 53 i behandling, fortrinsvis på Ringgården.

Prostituerede

Definition og tal

Ifølge Velfærdsministeriets Udsatteenhed eksisterer der følgende prostitutionsformer i Danmark: 1. Gadeprostitution, 2. Klinikprostitution, 3. Escortprostitution, 4. Prostitution i eget hjem, 5. Barprostitution. 6. Klinik- og escortprostitution, 7. Eget hjem og escortprostitution. Ud over disse findes der kombinationsformer.

Hertil kommer at handel med kvinder til prostitution er et stigende globalt problem. I Danmark var det indtil for nogle år siden udelukkende kvinder, der arbejder som prostituerede, men for nylig har politi og sociale organisationer også fået kendskab til enkelte børn, der har været handlet til Danmark.

www.social.dk/ministeriets_omraader/udsatte_grupper/prostituerede/handel_med_kvinder.html

Størstedelen af de prostituerede i Danmark er kvinder, men der findes også en del mænd, der prostituerer sig. Det er primært mænd, der køber sex af prostituerede, men også kvinder kan være kunder. Prostituerede mænd sælger typisk sex til mænd.

Det er lovligt at prostituere sig i Danmark. Prostituerede er skattepligtige og skal være momsregistrerede som selvstændigt erhvervsdrivende. Samtidig er prostitution dog ikke et legalt erhverv. Det betyder blandt andet, at prostituerede ikke kan blive optaget i en A-kasse. De vil dog være berettigede til for eksempel sygedagpenge, hvis de betaler skat og moms af deres indtægter.

Det er strafbart, som kunde, at købe seksuelle ydelser af unge under 18 år. Samtidig er rufferi og bordeldrift strafbart, ligesom det under visse omstændigheder kan være strafbart at forlede en person til prostitution.

Antallet af udenlandske kvinder i prostitution har været stigende i Danmark. Servicestyrelsen anslår at omkring 2.000 udenlandske kvinder befinder sig i prostitution i Danmark. Mange udenlandske kvinder i prostitution er dobbeltmarginaliserede, dels i forhold til samfundet og i forhold til det sociale system. Mange af kvinderne har lånt penge, der skal betales tilbage, for at komme til Danmark. Nogle af de udenlandske kvinder der ender i prostitution i Danmark har været udsat for menneskehandel. www.servicestyrelsen.dk/wm146870

Kort beskrivelse af målgruppen og antal

Der er mange forskellige former for prostitution. Det er derfor en lille andel af de prostituerede i Odense, som har kontakt med kommunen og/eller private sociale tilbud såsom KFUKs Sociale Arbejde Reden, Kirkens Korshærs Dag- og Natvarmestue i Pantheonsgade, Kirkens Korshærs Varmestue i Nørregade mv. Det er også kun en lille andel af de prostituerede i Odense, som behandles på Rusmiddelcenter Odense og/eller Alkoholbehandlingen i Odense.

Velfærdsministeriets KompetenceCenter Prostitution oplyser, at ingen præcist ved, hvor mange prostituerede, der er i Danmark. Den seneste opgørelse fra Videns- og Formidlingscenter Socialt Udsatte viser, at der er mere end 5.567 i Danmark, der prostituerer sig. Tallet er baseret på annoncer for seksuelle ydelser samt fagpersoners kendskab til området. Der er tale om et *minimumstal*, idet der på prostitutionsområdet er en række mørketal, der ikke kan opgøres.

www.vfcudsatte.dk/page156.asp

Velfærdsministeriets KomptenceCenter Prostitution oplyser, at det er meget vanskeligt at anføre et tal for antal prostituerede i Odense. Det oplyses, at det er meget vanskeligt at vurdere, om antallet af prostituerede i Odense ligger over eller under et niveau svarende til Odenses andel af den samlede befolkning i Danmark.

www.social.dk/netpublikationer/2005/p3etandetliv1404/html/publikation.htm

Socialcentret i Odense Kommune anfører, at hvis antallet af prostituerede i Odense rent faktisk svarede til Odenses andel af den samlede befolkning i Danmark, så vil der være 192 i Odense, der prostituerer sig. Igen skal det understreges, at der er tale om et skønnet minimumstal, hvortil skal lægges en række mørketal, der ikke kan opgøres.

Tilbud

KFUKs Sociale Arbejde Dag- og Natvarmestuen Reden, herunder Dueslaget (driftsaftale, SEL § 104)	
Adresse:	KFUKs Sociale Arbejde Reden Pjentedamsgade 36 5000 Odense C.
Indsats:	Aktivitets- og samværstilbud samt mulighed for botilbud (Dueslaget)
Målgruppe:	Prostituerede, mv.
Visitation:	Nej.
Antal pladser:	Ca. 20 brugere om dagen og ca. 12 brugere om natten.

En del prostituerede benytter også byens nat- og dagvarmestuerne.

Udsatte etniske minoriteter, traumatiserede

Definition

Dette omfatter indvandrere og flygtninge, som befinder sig i en socialt udsat position enten på grund af traumer, sygdom, misbrug mv.

Målgruppen er medtaget, da det er vigtigt at være opmærksom på de særlige problemer, der gør sig gældende og fordi der i stigende grad blandt andet ses etniske minoriteter som misbrugere og unge med ikke dansk baggrund som hjemløse.

Kort beskrivelse af målgruppen og tal

Ifølge den nationale hjemløsetælling i uge 6 i 2007 var 8 ud af de 33 hjemløse mellem 18 og 24 år som overnattede på gaden i Odense med anden etnisk baggrund end dansk. Cirka 6 % af de indskrevne i stofmisbrugsbehandlingen i 2008 i Odense havde ikke dansk baggrund.

Etnisk Jobteam i Odense Kommune vurderer, at de mest socialt udsatte flygtninge kommer fra Irak og Somalia. Blandt irakerne er kvoteflygtningene og Kuwaitkurderne de mest udsatte.

Mændene er i overtal fx blandt misbrugere. Kvinder af enden etnisk herkomst, som er socialt udsatte, markerer sig sjældent i det offentlige rum, men lever isoleret specielt af frygt for den etniske sociale kontrol. Men fx også somaliske kvinder finder sammen i subkulturelle netværk, hvor khat og hash er samlingspunktet.

Flygtninge og indvandreres relationer og netværk er oftest stærke inden for egne grupper og etnicitet. Flygtninge og indvandrere oplever derfor en større konsekvens af det at blive udsat, da det udover de problemer, som er opstået, også kan indebære en udstødelse fra netværk mv.

Der er ikke nogen samlet konkret opgørelse over antallet af socialt udsatte flygtninge og indvandrere, hverken på landsplan eller lokalt i Odense. Der er heller ingen opgørelser over det antal børn der lever i en familie med misbrug, sociale problemer mv. Fra København rapporterer boformerne for hjemløse om, at der gennem de seneste år har været en stigende andel af beboerne som har ikke dansk baggrund.⁶

Tilbud

Se under beskæftigelsesrettede tilbud side 26.

Herudover kan flygtninge mv., hvis de lider af PTSD (Post Traumatic Stress Disorder) som følger af fængsling eller tortur, krigsoplevelser, politisk, etnisk eller religiøs forfølgelse eller efter dramatisk flugt, få et tilbud om psykisk, fysisk og social rehabilitering i et regionalt behandlingstilbud - RCT.

Behandlingen på RCT er tværfaglig og består af psykoterapi, fysioterapi og social rådgivning og for 16 af centrets 24 pladser tilknyttet aktiviteter på værksted som ”terapiens forlængelse eller forberedelse”. Det drejer sig om kreative værksteder samt køkken og cafe.

Behandlingen forventes at have en gennemsnitlig varighed på 9 måneder. Der er per 1.1.09 cirka 1,5 års ventetid til behandling.

Andre tilbud til alle målgrupper

Beskæftigelsesplanen Jobcenter Odense

Beskæftigelsesplan 2009 i Odense Kommune omfatter indsatser over for alle målgrupper i Jobcentret, herunder blandt andet den borgerrettede indsats i forhold til de ikke arbejdsmarkedsparate i matchgruppe 4 og 5.

Fokus i indsatsen er en hurtigst mulig udredning og afklaring af arbejdsevnen med henblik på et fremtidigt forsørgelsesgrundlag og grundlag for at vurdere, om der bør iværksættes en mere konkret arbejdsmarkedsrettet indsats for at udnytte borgerens arbejdsevne. Herudover at der sikres den størst mulige aktivering i overensstemmelse med den enkeltes individuelle behov og evner samt at der sikres en særlig opmærksomhed på tilpasning af tilbud til de unge ikke arbejdsmarkedsparate.

⁶ Tilla, Gitte: Et liv i transit, om boligløshed og hjemløshed blandt etniske minoriteter. VFC Socialt Udsatte 2005.

Beskæftigelsesrettede tilbud

RevaIntegration	
Adresse:	Kochsgade 27, 5000 Odense C
Indsats:	Udredning af funktions- og arbejdsevne ved gennemførelse af samtale, læge/psykologbistand, værkstedsaktiviteter, sundhed og livsstil, jobsøgning (efter behov), og evt. motion.
Målgruppe:	FI borgere match 4 og 5 – ofte med en traumatiseret baggrund, hvorfor de fleste henviste vil tilhøre udsattegruppen
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	Ca. 60 løbende pladser

RevaSanderum	
Adresse:	Sanderumvej 113, 5250 Odense SV
Indsats:	Udredning af funktions- og arbejdsevne ved en indsats på projektadressen og/eller i eget hjem og øvrige steder, hvor borgeren færdes
Målgruppe:	Kontanthjælpsmodtager match 4 og 5 med svære sociale, psykiske og psykiatriske problemstillinger og ofte kombineret med en misbrugsproblematik
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	Løbende cirka 105 pladser

RevaAktiv	
Adresse:	Vindegade 12-18 og værksted Thorslundsvej 7
Indsats:	Afklaring af kontanthjælpsmodtagere – herunder udredning af funktions- og arbejdsevne ved tilbud om hold- eller ambulant afklaring, værkstedsafklaring, sundheds- og livsstilsaktiviteter.
Målgruppe:	Matchgruppe 4 og 5 med komplekse problemstillinger af primært helbredsmæssig karakter. Der forekommer afklaring af borgere med f.eks. personlighedsforstyrrelser o.l., som vil høre ind under udsattegruppen
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	Løbende 200

Individuel start	
Adresse:	Dannebrogsgade 3
Indsats:	Undervisnings- og individuelle forløb, vejledning og samtale, sundheds- og livsstilsaktiviteter mhp. at sikre iværksættelse af den bedst mulige indsats overfor den enkelte borger.
Målgruppe:	Nyansøgere om kontanthjælp matchgruppe 4 og 5, hvoraf flere efter et stykke tid vil kunne vurderes til at være omfattet af udsattegruppen.
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	120

Store Dannesbo - aktiveringsdelen	
Adresse:	Bryllevej, Odense SV
Indsats:	Funktions- og arbejdsevneafklaring ved værkstedsarbejde, landbrug, gartneri eller køkkenområdet.
Målgruppe:	Kontanthjælpsmodtagere matchgruppe 4 og 5, som også kunne være målgruppen for ophold på Store Dannesbo.
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	30

Jobklub for eksmisbrugere og Mentorordninger	
Adresse:	Fisketorvet 3, 2.sal
Indsats:	Individuel støtte til jobsøgning gennem rådgivning og vejledning af projektmedarbejder og/eller via jobklubber på væresteder og andre relevante adresser, hvor målgruppen opholder sig. Der kan etableres mentorstøtte
Målgruppe:	Eksstof og alkoholmisbrugere på kontanthjælp. Borgere i en særlig udsat situation, med massive sociale og personlige problemer:
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	25

KFUM's Sociale Arbejde Café Paraplyen	
Adresse:	Nørregade 77-79
Indsats:	beskæftigelsesrettet tilbud efter LAB§32
Målgruppe:	kontanthjælpsmodtagere matchgruppe 4-5 - ikke aktive misbrugere
Visitation:	ja, henvisning fra beskæftigelsesbehandlere
Antal pladser:	4

KFUM's Sociale Arbejde Kvindeprojekt KuwaitKurdere	
Adresse:	Th. B Thrigesgade 32,
Indsats:	Beskæftigelsesrettet tilbud efter LAB§32
Målgruppe:	kvindelige kuwaitkurdere, kontanthjælpsmodtagere, matchgruppe 4-5
Visitation:	ja, henvisning fra beskæftigelsesbehandlere
Antal pladser:	12

Alkoholbehandlingen, Projekt Intens	
Adresse:	Bjerggade 15E
Indsats:	Beskæftigelsesrettet tilbud efter LAB§32
Målgruppe:	kontanthjælpsmodtagere matchgruppe 4-5 med erkendt alkoholmisbrug
Visitation:	ja, henvisning fra beskæftigelsesbehandlere
Antal pladser:	50

RusmiddelCenter Odense, Projekt Transit	
Adresse:	Dannebrogsgade 1, 1.sal
Indsats:	Beskæftigelsesrettet tilbud efter LAB §32
Målgruppe:	kontanthjælpsmodtagere matchgruppe 4-5 med et erkendt hashmisbrug
Visitation:	Ja, henvisning fra beskæftigelsesbehandlere
Antal pladser:	18

Parallelsagsbehandling mellem Jobcenter og Socialcentret

I Social- og Arbejdsmarkedsforvaltningen er en række indsatser og tilbud som generelt er møntet på målgruppen af udsatte borgere i Odense.

Der er placeret et parallelsagsbehandler-team fra Jobcentret fysisk i Socialcentret. Målgruppen for parallelsagsbehandlerne er kontanthjælpsmodtagere i matchgruppe 4. og 5 som får foranstaltninger efter Serviceloven enten i Socialcentret eller i Ældre- og Handicapforvaltningen. Det er fx kontanthjælpsmodtagere i misbrugsbehandling, i døgnbehandling, misbrugere som ikke er motiveret for behandling, psykisk syge kontanthjælpsmodtagere. I Socialcentret er der en Visitation som udreder og myndigsagsbehandler borgere der søger om støtte, hjælp og behandling i forhold til Servicelovens §§ 85, 101,102, 107, 108 og handleplaner efter 141. Herudover sundhedslovens § 141.

Der er per 15.12.08 i parallelsagsbehandlergruppen 360 sager, herunder en vis andel som modtager § 85 støtte samt SKPstøtte fra Socialcentret og Ældre- og Handicapforvaltningen.

Tilbud

Social bostøtte for udsatte, § 85 gruppen (SEL § 85)	
Adresse:	Tolderlundvej 3, stuen
Indsats:	Støtte til borgere i eget hjem på grund af bevilling. Støtte til at fastholde egen bolig, overblik over økonomi, post, kontakt mv. mv.
Målgruppe:	Socialt udsatte
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	Cirka 125 personer er hele tiden visiteret

Visitationen	
Adresse:	Tolderlundsvej 3, stuen
Indsats:	Udredning og visitation støtte i eget hjem, offentlige og private døgntilbud, frivillige organisationer, efterbehandling.
Målgruppe:	Socialt Udsatte
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	Løbende cirka 400 sager

Mobilt halvvejshus	
Adresse:	Udgår fra Tolderlundsvej 5
Indsats:	Støtte til borgere ved hjemkomst til egen bolig efter døgnbehandling for stofmisbrug
Målgruppe:	Stofmisbrugere der har været i døgnbehandling
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	12

Social bostøtte i skurvognsbyen	
Adresse:	Kildemosevej 8-10
Indsats:	En anderledes boafdeling med 8 almennyttige boliger. Et "skævt boligområde" med an social vicevært ansat.
Målgruppe:	Enlige hjemløse med misbrug, socialt utilpassede og personlighedsafvigende
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	8

Støtte- og kontaktpersonordningen	
Adresse:	Udgår fra Tolderlundsvej 3, stuen
Indsats:	Støtte til personer som ikke kan gøre brug af andre tilbud. En del består af gadearbejde.
Målgruppe:	Personer med stof- og alkoholmisbrug og personer som ikke kan opholdes sig i egen bolig.
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Cirka 65

Opsøgende socialrådgivere/udsatte team	
Adresse:	Udgår fra Tolderlundsvej 3
Indsats:	Opsøgende arbejde herunder gadearbejde. Henvendelser fra pårørende, sagsbehandlere, varmemestre, naboer mv. Samt forebyggende samarbejde med fogedretten.
Målgruppe:	Misbrugere af alkohol og narkotika, psykisk dårlige mv.
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Løbende kontakt med cirka 150-200 udsatte.

KFUMs Sociale Arbejde Café Paraplyen (driftsaftale)	
Adresse:	Nørregade 77
Indsats:	Aktivitets- og samværstilbud
Målgruppe:	Alle uanset alder og status
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Cirka 125 daglige brugere

KFUMs Sociale Arbejde, Værested for Kuwait-kurdere mænd (driftsaftale)	
Adresse:	Thomas B. Thrigesgade 30, 2 sal
Indsats:	Aktivitets- og samværstilbud
Målgruppe:	Kuwaitiske kurdere
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Fri adgang for målgruppen

Kulturhuset Stjerneskuddet (driftsaftale)	
Adresse:	Klaregade
Indsats:	Aktivitets- og samværstilbud
Målgruppe:	Etniske kvinder
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Fri adgang

Drikkeskur Adamsgade	
Adresse:	Adamsgade
Indsats:	Opholds- og værested
Målgruppe:	Alkohol- og stofmisbrugere, udsatte mv.
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Fri adgang

Drikkeskur Benediktsgade	
Adresse:	Benediktsgade
Indsats:	Opholds- og værested
Målgruppe:	Alkohol- og stofmisbrugere, udsatte mv.
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Fri adgang

Værested Øst	
Adresse:	Egeparken 158 B
Indsats:	Aktivitets- og samværstilbud samt aktivering
Målgruppe:	Udsatte voksne, kontanthjælpsmodtagere match 4 og 5
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Fri adgang for målgruppen

Værested Blochhuset	
Adresse:	Carl Blochsvej 30
Indsats:	Aktivitets- og samværstilbud samt aktivering
Målgruppe:	Udsatte voksne, kontanthjælpsmodtagere match 4 og 5
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Fri adgang for målgruppen

Værestedet Lyset	
Adresse:	Claus Bergsgade 1, 1
Indsats:	Aktivitets- og samværstilbud
Målgruppe:	Udsatte voksne
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Fri adgang for målgruppen

Værestedet Mælkevejen	
Adresse:	Højstrupvej 59
Indsats:	Aktivitets- og samværstilbud samt aktivering
Målgruppe:	Udsatte voksne, kontanthjælpsmodtagere match 4 og 5
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Fri adgang for målgruppen

Incestcenter Fyn, Driftsaftale med Odense Kommune	
Adresse:	Mageløs 1
Indsats:	Behandling og terapi af seksuelt misbrugte
Målgruppe:	Seksuelt misbrugte

Hertil kommer en række indsatser og tilbud i forbindelse med ansøgte puljemidler, fx SATS og andre puljemidler på social- og sundhedsområdet for socialt udsatte voksne.

Tilbud finansieret eksternt

Satellitkontor i Odense	
Adresse	Organisatorisk forankret i Visitationskontoret, Socialcentret, Tolderlundsvej 3B, 5000 Odense C – men har kontortid på byens væresteder mv.
Indsats	Fremskudt åben vejledning og rådgivning, en mobil satellit-kontor-funktion, som har skiftende åbningstider på Odenses kommunale-, private- og frivillige varrestuer/væresteder mv.
Målgruppe	Socialt
Visitation	Nej, åben for alle udsatte

Udsatte team i Odense	
Adresse	Udsatte Team, Boligsocialt Afsnit, Socialcentret, Tolderlundsvej 3B, 5000 Odense C
Indsats	Fast kontaktperson/et team, som man kan henvende sig til, hvis man vil have hjælp til at komme i kontakt med det offentlige system. Borgeren samt familie, venner, praktiserende læge, sygehus, bekymrede naboer/kolleger, mv. kan henvende sig til Udsatteteamet.
Målgruppe	Socialt Udsatte
Visitation	Nej, åben for alle udsatte

Idræts Kraftcenter	
Adresse	IKO, Socialcentret, Tolderlundsvej 3B, 5000 Odense C. Projektet vil have sit udgangspunkt i Værestedet Blochhuset, Carl Blochsvej 30, 5230 Odense M.
Indsats	Idræt og motionsfremmende aktiviteter til brugere på værestederne.
Målgruppe	Socialt
Visitation	Nej

Kogeskole for socialt udsatte	
Adresse	IKO, Socialcentret, Tolderlundsvej 3B, 5000 Odense C. Projektet hører under Idræts Kraftcenter Odense.
Indsats	Formålet er at udvikle tilbud om bedre kostvaner, målrettet borgernes individuelle behov gennem oprettelse af Kogeskole, tilknyttet professionel ernæringsfaglig viden.
Målgruppe	Misbrugere, socialt udstødte og socialt udsatte.
Visitation	Nej
Antal pladser	20 forløb med maksimalt 8 deltagere per hold.

Fremskudt ambulans afklaring j.nr. 8201-0158-01	
Adresse	Socialcenteret, Tolderlundsvej 3B, 5000 Odense C
Indsats	Et afklaringsprojekt der forsøger at nedbryde de systembarrierer, der oftest opstår for udsatte kontanthjælpsmodtagere i det etablerede forvaltningssystem.
Målgruppe	Matchgruppe 5, dvs. de dårligst stillede kontanthjælpsmodtagere. Målgruppen er kendetegnet ved at have dobbeltdiagnoser og multiple problemstillinger så som sindssygelige tilstande og/eller et stof- og alkoholmisbrug.
Visitation	Ekstern visitation i forhold til forvaltningen f.eks. igennem værestederne.
Antal pladser	250 pladser fordelt over fire år

Lighed i sundhed	
Adresse	Projekt Toldbodgade: RevaAktiv, Toldbodgade 5, 5000 Odense C Projekt Sanderumvej: Bygningsrenovering, Sanderumvej 133, 5250 Odense SV
Indsats	Projektets formål er dels sundhedsfremme hos en stor gruppe af kommunens kontanthjælpsmodtagere og dermed både sikre den kortest mulige vej til job
Målgruppe	Kontanthjælpsmodtagere fra matchgruppe 4 og 5.
Visitation	Ja
Antal pladser	Minimum 500 borgere vil komme i kontakt med projektet og ca. 170 heraf vil være involveret i sundhedsfremmende aktiviteter.

Herudover er der følgende projekter som er eksternt finansieret.

Casemanagement-samarbejde om og med udsatte grønlændere i Odense, Med borgerens øjne gennem systemet, et samarbejde med KL, Ledsagerordning og telefonkæder for socialt udsatte, Sundhedscenter i Vollsmose og filial i Højstrup.

Samt i regi af Krisecentret Voldelige mænd, Voldsramte kvinder med etnisk minoritetsbaggrund, Udslusningsprojekt for kvinder i voldsramte familier.

Udover de samarbejdsaftaler som er nævnt specifikt under målgrupper, har Odense Kommune også indgået samarbejdsaftaler med:

- Center for sex og sundhed
- Incestcenter Fyn
- Viljen, for spiseforstyrrede

Frivilligt socialt arbejde

Herudover er en lang række tilbud på det frivillige sociale område i Odense Kommune.

Frivillige sociale foreninger kan søge om tilskud til foreningernes arbejde via Servicelovens § 18. I Odense Kommune bevilliges der penge til frivilligt socialt arbejde til en lang række områder som fx børn og unge med særlige vanskeligheder eller ensomhedsproblemer, ældre som er særligt udsatte eller ensomme, misbrugere, nuværende og tidligere, kronisk syge, handicappede og sindslidende, ensomme, udstødte og marginaliserede grupper, etniske minoriteter som har vanskeligt ved at blive integreret, mennesker i akut krise samt til aktiviteter med forebyggende og sundhedsfremmende sigte.

Udsatte sindslidende mv.

Definition, beskrivelse af målgruppen og antal

Personer i denne målgruppe er en lang række diagnosticerede og udiagnosticerede problemstillinger.

Målgruppen af udsatte psykisk syge mv. sagsbehandles og modtager tilbud fortrinsvis i Odense Kommunes Ældre- og Handicapforvaltning, Handicap & psykiatridelingen. Nogle borgere visiteres også til Social- og Arbejdsmarkedsforvaltningen, Socialcentret.

Målgruppen i Handicap- og Psykiatridelingen er dels personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Det vil sige psykisk udviklingshæmmede, autister, svært bevægelseshæmmede, senhjerneskadede, blinde/svagtseende, døve/tunghøre, personer med Damp eller Asbergers syndrom. Det er vigtigt at gøre opmærksom på at kun en lille del af disse målgrupper kan betragtes som socialt udsatte.

Dels sindslidende med betydelig nedsat funktionsevne og særlige sociale problemer samt de mest socialt udsatte og isolerede psykisk syge, der ikke kan gøre brug af allerede eksisterende tilbud. Man er svært sindslidende, når en psykiater har foretaget en psykiatrisk vurdering eller har givet en diagnose og man har nedsat funktionsevne, når der er sket et tab af denne som ikke kan generhverves ved egen hjælp eller psykiatrisk behandlingstilbud.

Herudover visiteres en målgruppe af borgere til Socialcentret. Det er borgere med væsentligt nedsat funktionsevne, som har brug for støtte til at kunne varetage en voksertilværelse med bolig og

beskæftigelse. Det er fx misbrugere med et årelangt misbrug, personer med psykisk skrøbelighed, ringe intellektuelt beredskab, svært belastede sociale forhold, personer med borderline, angst, tourette, sent udviklede, personlighedsforstyrrede, depression, selvmordstruede mv.

De skønnede tal beror udelukkende på brugen af tilbud og antal personer som modtager en ydelse. Det er derfor nødvendigt at være opmærksom på at tallene reelt ikke kan ses samlet, da flere personer udmærket kan gøre brug af flere ydelser og flere tilbud. Herudover skønnes det at området er belagt med store mørketal.

I forhold til Handicap- og Psykiatriaafdelingen fremgår antal henvendelser, brugere mv. af tabelerne nedenfor. Det vil sige mellem 250 og 300 personer. Hertil kommer cirka 150 borgere som Ældre- og Handicapforvaltningens personale skønner at være inden for målgruppen af socialt udsatte.

I forhold til Socialcentret skønnes det at der er cirka 60 personer som har personlighedsforstyrrelser, er angste, sent udviklede eller har Asbergers syndrom. Herudover er der cirka 40 personer i målgruppen mellem 18-24 år som har Tourettes syndrom, Asberger, boarderline, selvmordstruede, skizofrene, hjerneskadede, personlighedsforstyrrede, ADHD, depression mv.

Tilbud

Ældre- og Handicapforvaltningen har følgende tilbud.

Social- og Arbejdsmarkedsforvaltningens tilbud fremgår af tidligere afsnit.

Støtte- og kontaktpersonordningen	
Adresse:	Udgår fra Absalonsgade 17
Indsats:	Opsøgende indsats i forhold til borgere med sindslidelser som ikke kan gøre brug af andre tilbud. Kendetegnet er at der ikke er borgeren selv, men omgangskredsen som har bedt om hjælp.
Målgruppe:	Sindslidende udsatte
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	120 henvendelser per år. Konstant 80-90 sager. Ordningen finder hvert år 3-5 personer som er helt isolerede. Desuden indgår et projekt i samarbejde med Servicestyrelsen hvor der skal findes 50 isolerede svært sindslidende.

Stoppestedet og midt om natten	
Adresse:	Jernbanegade 24 b
Indsats:	Værested
Målgruppe:	Sindslidende udsatte
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Kendskab til 250 borgere, hvoraf 50 – 70 har deres gang på stedet. Cirka 50 har tilbuddet som det eneste. Midt om natten er et overnatningssted som har en gennemsnitlig belægning på 4,6 per nat.

Krathuset	
Adresse:	Vollsmose Allé 12, st
Indsats:	Støttecenter og åbent værested samt sundhedsprojekt
Målgruppe:	Udsatte borgere i Vollsmosefirkanten
Visitation:	Nej
Antal pladser, brugere:	Tilknyttet 11. Sundhedsprojektet har 8-12 brugere ad gangen. Det anslås at flere kan have gavn af tilbuddet (mørkatal).

Vista Balboa	
Adresse:	Absalonsgade 17
Indsats:	Værested og opgangsfællesskab. Tilbuddet omfatter også opsøgende arbejde, social støtte og omsorg samt psykiatrisk behandling og misbrugsbehandling.
Målgruppe:	Borgere med sindslidelse og misbrug samt med meget lav social og personlig selvhjulpne.
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	Der Plads til 45 borgere i tilbuddet. Flow på 6 til 8 om året. Ventetid på 1 til 3 måneder efter visitation.

Bostøtteordningen	
Adresse:	Thomas B. Thrigesgade 36, 5 sal
Indsats:	Støtte til borgere i eget hjem
Målgruppe:	Borgere med svære sindslidende som bor i eget hjem
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	Der er plads til 45 borgere i tilbuddet og der er et flow på 6 til 8 om året. Der er ventetid på 1 til 3 måneder efter visitation.

Team 1	
Adresse:	Udgår fra Handicap- og Psykiatridelingen
Indsats:	Støtte til borgere i eget hjem
Målgruppe:	Psykisk udviklingshæmmede
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	110 borgere, hvoraf 10-15 betegnes som ensomme, isolerede med spinkelt eller intet netværk.

Støttecentre	
Indsats:	Væresteder
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	Skønnes at der er 2-3 borgere der er socialt udsatte. Skønnes at der er cirka 5 personer som har et misbrug af alkohol og tiltagende alder som skønnes socialt udsatte.

Team 2	
Adresse:	Udgår fra Handicap- og Psykiatridelingen
Indsats:	Støtte i eget hjem
Målgruppe:	Borgere med udviklingsforstyrrelser, ADHD og OCD.
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	Vurderes at der er 3-5 personer der betegnes som isolerede med et spinkelt eller intet netværk.

Herudover er en række delvist eksternt finansierede projekter som overgår til Odense Kommunes drift. Det drejer sig om Sundhedsprojektet Krathuset Åben etnisk rådgivning Krathuset, Vista Balboa, forbedring af sundhedstilstanden, Vista Balbos pårørende grupper, Vista Balboas opgangsfællesskab.

Herudover ydes driftstilskud til Solfaldsvej dobbeltdiagnose, Krathuset, isolerede sindslidende i eget hjem.

Udsatte børn og Unge

Beskrivelse af målgruppen og antal

Velfærdsministeriet peger på en række faktorer for om børn og unge er eller i risiko for at blive udsatte (truede børn og unge).⁷ Det drejer sig om psykisk svage børn og børn som blandt andet er udsat for omsorgssvigt i familien, vokser op i misbrugsfamilier, fattigdom eller er udsat for fysiske og seksuelle overgreb. Herudover påpeges en række faktorer for unge som psykisk svage unge, misbrug af stoffer og alkohol, manglende uddannelse og integration på arbejdsmarkedet, selvmordsforsøg, kriminalitet mv.

Der er i Odense Kommune en række inkluderende tiltag, politikker og strategier, herunder blandt andet børn- og ungepolitikken samt ungestrategien.

Der er mellem Børn- og Ungeforvaltningen og Social- og Arbejdsmarkedsforvaltningen samt Ældre- og Handicapforvaltningen etableret en organisering "ungeenheden" for at kvalificere overdragelsen af de unge mellem forvaltningerne. Enheden skal sikre sammenhæng og kontinuitet for den unge samt konsulent- og koordinatorbistand, kvalitet og helhed på tværs. Udover de tre forvaltninger indgår en række eksterne samarbejdspartnere som fx UVO (Ungdommens Uddannelsesvejledning Odense), uddannelsesinstitutioner, sundhedspersonale, kriminalforsorgen, opholdssteder. Organiseringen blev vedtaget i Odense Byråd i 2006.

⁷ Velfærdsministeriets hjemmeside: www.social.dk/ministeriets_omraader/boern_unge_og_familie/unge.html

Antal

Ifølge oplysninger fra Servicestyrelsen anbringes hvert år godt 14.000 børn og mere end 10 % af hver årgang børn og unge modtager støtteforanstaltninger efter serviceloven og regnes som udsatte børn i Danmark. Servicestyrelsen oplyser, at de anbragte har markant større oversygelighed, markant sværere skolestart og ofte mangler netværk. De lever i risiko for livslang marginalisering og et liv på overførselsindkomst. Det oplyses desuden, at halvdelen af alle anbringelser sker for unge mellem 15 og 17 år, hvor det måske både er for sent og for vanskeligt at anbringe. Ifølge faktaoplysninger fra Servicestyrelsen er væsentlige faktorer for udsathed blandt børn misbrug og psykisk sygdom blandt forældre, økonomi, diagnoser som fx DAMP/ADHD, psykisk sygdom, kriminalitet og seksuelle overgreb.⁸

I Odense Kommune har Børn- og Ungerådgivningen kontakt til cirka 1000 unge i alderen 15 til 18 år. Det vil være disse unge, som udgør den mest udsatte gruppe af unge, idet et barn/ung som hovedregel først indvisiteres til Børn og Ungerådgivningen, når de forebyggende tiltag, som er i Børn- og Ungeforvaltningen i øvrigt, ikke længere er tilstrækkelige til at støtte barnet/den unge.

Af de 1000 unge er cirka 240 anbragt uden for hjemmet. De resterende 760 unge får støtte i form af foranstaltninger, fx støtte/rådgivning i forhold til uddannelse og adfærd, psykologbehandling, kontaktperson, praktikforløb mv. De fleste af disse unge vil desuden være brugere af tilbuddene, se nedenfor.

Af Odense Kommunes fattigdomsundersøgelse fremgår det at andelen af børn, der lever i fattige familier er 4 % (eller 1.693 børn), dog lidt højere for børn af enlige forsørgere, og betydeligt højere for børn af indvandrere.

8 Servicestyrelsens hjemmeside: www.servicestyrelsen.dk/wm141188

Tilbud

Særlige 10. klasser	
Adresse:	Dalum Ungdomsskole, Korsløkke Ungdomsskole, Rising Ungdomsskole, Rising Projektet
Indsats:	Kvalificering og afklaring af uddannelsesvalg efter grundskolen
Målgruppe:	Unge med diverse problemstillinger, unge med ikke dansk baggrund, truede unge

Ungdomsskolerne heltidsundervisning	
Adresse:	Tarup, Dalum og Korsløkke Ungdomsskoler
Indsats:	Prøveforberedende fag, danskundervisning for tosprogede, specialundervisning samt forskellige fag og aktiviteter
Målgruppe:	Unge med diverse problemstillinger, unge med ikke dansk baggrund, truede unge

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR)	
Adresse:	Slotsgade 5 samt udgående
Indsats:	Specialpædagogisk rådgivning samt tale/høreundervisning
Målgruppe:	Børn og unge under 18 år
Visitation:	Ja

Familiehuset Vandværksvej og Ungekontakten	
Adresse:	Vandværksvej
Indsats:	Rådgivnings- og behandlingstilbud og anonym rådgivning
Målgruppe:	15-23 årige med psykiske, sociale og adfærdsmæssige vanskeligheder.
Visitation:	Ja og delvis

Forebyggelsesafsnittet	
Adresse:	Vindegade 22, 1
Indsats:	Kriminalpræventiv indsats gennem fx hjemmebesøg, handleplaner og samarbejde med skoler og politi samt misbrugsforebyggelse og efterværn.
Målgruppe:	Op til 23 år.

Daginstitutionerne i Børn- og Familieafdelingen	
Adresse:	Slotsgade 5 mv.
Indsats:	Observation, pædagogisk udredning, socialpædagogisk støtte, social behandling til anbragte unge
Målgruppe:	Truede børn og unge

OK Kunst	
Indsats:	Aktiviteter som støtter de unge i at få et mere realistisk syn på sig selv, egne muligheder, ressourcer og barrierer
Målgruppe:	Sårbare og skrøbelige unge mellem 18-30 år

Uddannelsescafeen Jobcentret	
Adresse:	Sanderumvej 113
Indsats:	Uddannelses- og jobvejledning, screening mv.
Målgruppe:	18-24 årige uden uddannelse

Den Gode Cirkel	
Adresse:	B 1909
Indsats:	Socialisering gennem ophold i sportsklubben B 1909
Målgruppe:	18-30 årige fra området omkring Vollsmose

Bramstrupkollegiet, Socialcentret	
Adresse:	Bramstrupvej 15
Indsats:	Boligsocial indsats. Afklaring og udvikling af personlige ressourcer og kompetencer samt fremtidig boform.
Målgruppe:	Unge mellem 18 og cirka 25 år.
Visitation:	Ja
Antal pladser, brugere:	24

Hertil kommer en række indsætter og tilbud i forbindelse med ansøgte puljemidler, fx SATS og andre puljemidler. Det er blandt andet børn i voldsramte familier (i samarbejde med Social- og Arbejdsmarkedsforvaltningen), kvalitet i anbringelse af psykisk syge børn, projekt 24-7, som omhandler unges mulighed for at få kontakt med en rådgiver 24 timer i døgnet 7 dage om ugen og netværks- og samtalegrupper for unge.

6. Strategier, politikker og andre inkluderende tiltag i Odense Kommune

Odense Kommune har vedtaget en vision samt en række politikker og strategier, hvoraf nogle i mere eller mindre grad berører området socialt udsatte. Der er anført nedenfor hvis der indgår konkrete handlinger, hensigtserklæringer mv., som kan henføres på sociale udsatte.

- Vision Odense
 - Øge børns og voksnes mulighed for udfoldelse i livet, blandt andet ved udstrakt socialt ansvar
 - Livskvaliteten og velstanden øges væsentligt ved at udvikle den bæredygtige og sunde by www.visionodense.dk/
- Odense Kommunes Miljøpolitik
 - Danmark bliver den mest bæredygtige storby, både miljømæssigt, økonomisk og socialt.
 - Herunder ved tilslutning til Ålborg Commitment, commitment nummer 9 som indtænker social lighed og retfærdighedwww.odense.dk/Topmenu/ByMiljø/Miljø/~ /media/BKF/BKF%20fra%20roden/Miljoepolitik/Miljoepolitik_bog_web%20pdf.ashx
- Børn- og Ungepolitikken
 - At der er særlig opmærksomhed på at støtte børn og unge med særlige behov
 - At børn, unge og forældre oplever helhed og sammenhæng i indsatserne ved overgangene (dagpleje - daginstitution, daginstitution - skole, skole - fritid, skole - ungdomsuddannelse) og at børn og unge oplever respekt og samarbejde mellem vigtige personer i deres liv, herunder deres forældre og medarbejderewww.odense.dk/Topmenu/Børn/Børn%20og%20Ungepolitik.aspx
- Ungestrategien
 - At alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse
 - At der sættes målrettet ind over for sociale, personlige og faglige barrierer for at gennemføre en uddannelse og komme videre i arbejde
 - At bygge bro og skabe en rød tråd på tværs af indsatser og forvaltninger i Odense Kommunewww.odense.dk/Topmenu/Uddannelse/Ungestrategien.aspx
- Integrationspolitikken www.odense.dk/Topmenu/PolitikKommunen/Integration.aspx
- Boligpolitikken www.odense.dk/Topmenu/ByMilj%C3%B8/Bolig%20og%20byggeri/Bolig/Boligpolitik%20i%20Odense.aspx
- Frivillighedspolitikken www.odense.dk/Topmenu/KulturFritid/Frivilligt%20socialt%20arbejde/~ /media/BKF/Frivilligt%20socialt%20arbejde/Frivillighedspolitik/Frivillighedspolitik%20pdf.ashx

- Fokus for det frivilligt sociale arbejde rettes mod de målgrupper, som den sociale sektor beskæftiger sig med, idet det dog understreges at der ikke er skarpe grænser til integrations- og sundhedsområdet. Aktiviteterne skal have et socialt sigte. Der vil i de kommende år være særlig fokus på at fremme den frivillige sociale indsats indenfor integration og sundhed.

Fokus er:

- børn og unge med særlige vanskeligheder eller ensomhedsproblemer
 - ældre som er særligt udsatte eller ensomme
 - misbrugere, nuværende og tidligere kronisk syge, handicappede og sindslidende
 - ensomme, udstødte og marginaliserede grupper
 - etniske minoriteter som har vanskeligt ved at blive integreret
 - mennesker i akut krise
 - aktiviteter med forebyggende og sundhedsfremmende sigte
- Planstrategien
www.visionodense.dk/visionodense/Planlaegning/PDFdokumenter.aspx
 - Odense Kommunes sundhedspolitik
 - Inddrage familien i alkoholmisbrugsbehandlingen, herunder sikre tidlig indsats i forhold til børn, der bor i familier med alkoholmisbrug
 - Følge udviklingen i alkoholforbruget blandt kommunens borgere og udarbejde målrettet informationsmateriale – herunder i forhold til gravide
 - Udvikle nye og igangværende motionstilbud, herunder understøtte socialt udsatte gruppers motivation og muligheder for deltagelse i foreningslivet
 - Give stofmisbrugere tilbud om behandling tilpasset den enkelte, herunder sikre en tidlig indsats over for stofmisbrugeres børn
 - Vedligeholde og udvikle tilbud til reduktion af følgevirkninger, fx uddeling af kanyler og sprøjter til stofmisbrugere
 - Støtte op om, eller iværksætte initiativer for borgere med et spinkelt, eller intet socialt netværk, herunder styrke samvær mellem børn/unge og voksne. Herudover inkluderer politikken følgende om socialt udsatte:
 - Misbrugere, socialt udstødte og andre socialt udsatte har generelt et dårligere helbred og et større behov for sundhedsydelse end gennemsnitsdanskere.
 - En del af de socialt udsatte kan være svære at nå i kommunens daglige arbejde, og Odense Kommune indgår derfor i et samarbejde med Sundhedsstyrelsen og en række andre kommuner om metodeudvikling.
 - Ligeledes har børn og unge med svære opvækstbetingelser stor risiko for at fortsætte den negative påvirkning senere i livet. Der er derfor behov for tidligt at opdage og gøre en indsats for at forebygge fx tilknytningsforstyrrelser.www.odense.dk/Topmenu/PolitikKommunen/Sundhedsportalen/~ /media/BMF/KOMMUNIKATION/sundhed/Sundhedspolitik%20pdf.ashx
 - Odense Kommunes Handicappolitik
www.odense.dk/Topmenu/Voksne/Handicap%20og%20Psykiatridelingen/Ny%20handicappolitik.aspx

7. Litteratur

1. Arendt JN. Fattigdom i Odense Kommune – sammenfatning: Odense: Center for Anvendt Sundhedstjenesteforskning og Teknologivurdering;2007.
2. Arendt JN. Fattigdom en oversigt over begreber og danske analyser. Odense: Center for Anvendt Sundhedstjenesteforskning og Teknologivurdering;2007.
3. Benjaminsen, Lars og Ivan Christensen: Hjemløshed i Danmark. SFI 2007.
4. Christensen, Gunver og Torben H. Nielsen: Hvorfor lejele bliver sat ud af deres bolig. SFI 2008.
5. Ekholm O, Kjølner M, Davidsen M, Hesse U, Eriksen L, Christensen AI, Grønbæk M. Sundhed og sygelighed i Danmark & udviklingen siden 1987. København: Staten Institut for Folkesundhed 2006
6. Fabrisius, Ninna m.fl: Fre hjemløshed til fast bolig. SFI 2005
7. Geerdsen, Lars Pico: Ud af hjemløshed. SFI 2005.
8. Grundgaard J. En kvantitativ undersøgelse af fattigdom i Odense Kommune. Odense: Center for Anvendt Sundhedstjenesteforskning og Teknologivurdering;2007.
9. Jensen, Catherine m.fl: Unges sociale problemer. SFI 2006.
10. Larsen, Jørgen Elm: Fattigdom og social eksklusion. SFI 2004.
11. Madsen, Mikkel Bo m.fl: Vil de gerne have et arbejde. SFI 2007.
12. Nielsen, Connie m.fl: Effektmåling. SFI 2007.
13. Pedersen PV, Christensen AI, Hesse U, Curtis T. SUSY udsat. Sundhedsprofil for socialt udsatte i Danmark 2007. København: Rådet for Socialt Udsatte 2008
14. Pedersen PV. Dårligt liv – dårligt helbred. Social udsattes oplevelse af eget liv og sundhed. København: Rådet for Socialt Udsatte 2009
15. Reeh KL: En kvalitativ undersøgelse af fattigdom i Odense Kommune. Odense: Center for Anvendt Sundhedstjenesteforskning og Teknologivurdering;2007..
16. Simonsen MK, Christensen AI, Hesse U, Davidsen M, Diderichsen F, Faber MT, Kristoffersen J, Curtis T. Hvad ved vi om socialt udsattes sundhed? Gennemgang af litteratur samt analyse af eksisterende datamaterialer vedrørende socialt udsattes sundhedsvaner, helbred og sygelighed. København: Rådet for Socialt Udsatte 2007
17. Socialministeriet. De udsatte grupper. Fra kanten af samfundet til kernen i socialpolitikken - socialpolitik på brugernes præmisser. København: Socialministeriet. 2002.
18. Socialministeriet. En "Mission Impossible" at sætte tal på socialt udsatte. Hjemmeside. www.social.dk/det_sociale_system/socialpolitik/socialpol_aarsmoeder/Socialpolitisk_aarsmoede_2006/Anette_Nicolaisens_oplaeg.html. 2006
19. Thorsager, Linda og Mia Schnider: Udsatte borgeres sundhed. SFI 2007.
20. Thorsager, Linda m.fk: Metoder i Socialt arbejde. SFI 2007.
21. Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte. Hjemmeside. www.vfcudsatte.dk/. København: Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte 2006.
22. Årsrapport 2007-08. Rådet for Socialt Udsatte i Odense Kommune. Odense 2008.
23. Årsrapport 2008. Rådet for Socialt Udsatte. København 2008.

Socialcentret

Tolderlundsvej 3 B, 1 sal
5000 Odense C

Helle Kreipke
Tlf. 6375 5614
E-mail: hbk@odense.dk